

do Uchwały Nr XXXVII/6/2014
Rady Miejskiej w Zbąszynku
z dnia 30 stycznia 2014 r.

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY ZBĄSZYNEK NA LATA 2014-2023**

Zbąszynek, 2014

I.	WSTĘP.....	3
II.	METODOLOGIA I ORGANIZACJA STRATEGII.....	4
	1. Podstawy prawne tworzenie strategii rozwiązywania problemów społecznych.....	4
	2. Zgodność strategii z dokumentami programowymi.....	5
III.	CHARAKTERYSTYKA GMINY ZBĄSZYNEK.....	6
	1. Położenie.....	6
	2. Sytuacja demograficzna.....	7
	3. Infrastruktura techniczna.....	12
IV.	DIAGNOZA SPOŁECZNA GMINY ZBĄSZYNEK.....	14
	1. Podmioty gospodarcze i rolnictwo -Rynek pracy.....	14
	2. Budownictwo mieszkaniowe.....	15
	3. Edukacja.....	16
	4. Ochrona zdrowia.....	17
	5. Bezpieczeństwo publiczne.....	17
	6. Kultura.....	17
	7. Sport, turystyka i rekreacja.....	18
	8. Polityka budżetowa Gminy Zbąszynek.....	18
	9. Organizacje pozarządowe.....	20
	10. Działalność Ośrodka Pomocy Społecznej w Zbąszynku.....	20
	1) Zadania i formy pomocy realizowane przez OPS.....	20
	2) Główne problemy mieszkańców gminy z perspektywy OPS.....	22
	a) Charakterystyka grup objętych pomocą społeczną.....	22
	b) Identyfikacja najważniejszych problemów społecznych.....	23
	c) Kapitał społeczny gminy oraz zasoby umożliwiające rozwiązywanie problemów społecznych.....	26
	11. Problemy, potrzeby oraz zasoby społeczne zidentyfikowane na podstawie ankiet oraz podczas warsztatów.....	27
	1) Efekty analiz warsztatowych.....	27
	2) Wyniki badań ankietowych.....	28
V.	ANALIZA SWOT.....	29
VI.	KIERUNKI ROZWOJU.....	32
	1. Misja gminy w zakresie polityki społecznej.....	32
	2. Cele strategiczne oraz cele operacyjne.....	33
	3. System realizacji wybranych celów rozwojowych gminy.....	35
	4. Źródła finansowania działań strategicznych.....	41
VII.	ZARZĄDZANIE, MONITORING I EWALUACJA STRATEGII.....	41
	ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	
	1. Zarządzanie realizacją Strategii.....	41
	2. Zasady realizacji Strategii.....	42
	3. Monitoring realizacji Strategii.....	42
	4. Ewaluacja –aktualizacja wdrażania Strategii.....	43
VIII.	UWAGI KOŃCOWE.....	44
IX.	SPIS TABEL I WYKRESÓW.....	45

I. WSTĘP

Diagnoza rzeczywistych potrzeb społeczności lokalnej oraz określenie planu działań w dłuższej perspektywie są niezbędnymi warunkami efektywnej realizacji polityki społecznej w gminie. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi dokument, który umożliwia spełnienie powyższych warunków.

Obowiązek przygotowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z zapisów Ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r., która określa przygotowanie powyższej strategii jako zadanie własne gminy.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zbąszynek jest średniookresowym dokumentem planistycznym, który znajduje odzwierciedlenie w Strategii Rozwoju Gminy. Strategia jest dokumentem otwartym, podlegającym stałemu monitoringowi i ewaluacji zadań. Dane diagnostyczne do strategii zostały opracowane przez pracowników Urzędu Miejskiego w Zbąszynku.

Cele i realizacja strategii zostały przedyskutowane i przyjęte przez radnych na komisjach Rady zgodnie z przyjętym harmonogramem.

W celu opracowania strategii Burmistrz Zbąszynka zarządzeniem Nr 4/2013 z dnia 1 lipca 2013 r. powołał Zespół w składzie :

<i>Lp.</i>	<i>Nazwisko imię</i>	<i>funkcja</i>
1	Krzywak Krzysztof	Przewodniczący
2	Kłos Danuta	Zastępca przewodniczącego
3	Jagaciak Alina	Członek
4	Muszyńska Wioleta	Członek

Konsultacje społeczne realizowane były poprzez spotkania warsztatowe liderów społecznych.

W konsultacjach uczestniczyli:

<i>Lp.</i>	<i>Imię Nazwisko</i>	<i>Organizacja/dziedzina</i>
1	Katarzyna Rucioch	OPS/polityka społeczna
2	Barbara Stasik	Urząd Miejski/oświata
3	Ks. Zdzisław Przybysz	Kościół Rzym.-Kat./polityka społeczna
4	Maria Jokiel	ZUTW/ gr. społeczna
5	Alicja Olejniczak	Pielęgniarka/zdrowie
6	Leszek Bochniak	Urząd Miejski/bezpieczeństwo
7	Katarzyna Wrocławska	KPP w Świebodzinie
8	Maciej Kłosiak	KPP w Świebodzinie
9	Ewa Omelczuk	Zespół Szkół Technicznych/oświata
10	Mariola Szukalska	Zespół Szkół Technicznych/oświata
11	Małgorzata Czaczyk	Szkoła Podstawowa Zbąszynek/oświata
12	Małgorzata Drosik	Szkoła Podstawowa Zbąszynek/oświata
13	Anna Kutzmann	I Gimnazjum/oświata
14	Krystyna Capińska	Szkoła Podstawowa Dąbrówka Wlkp./oświata
15	Ewa Łażewska	Szkoła Podstawowa Kosieczyn/oświata
16	Władysław Kozak	ŚZK; KT Kosieczyn/gr. społeczna
17	Zbigniew Buško	ZD ZHP/młodzież/rodzina
18	Natalia Gliniecka	Usługi Rehabilit./zdrowie
19	Ewa Gardaszewska Małecka	CR Ewa Med./zdrowie
20	Elżbieta Vogel	Osoba fizyczna/obszar niepełnosprawności
21	Maria Dobry	Rada Sołecka Kosieczyn/polityka społeczna
22	Piotr Kociołek	Rada Sołecka Dąbrówka Wlkp./polityka społeczna
23	Marcin Minta	OSiR/sport-rekreacja

Polityka społeczna jako wskazówka działania oparta na zadeklarowanych wartościach i zasadach, określa i wyjaśnia misję, obejmuje możliwości i cele przedsięwzięć organizacyjnych, wymusza odpowiednie zachowania, nakreślając przydział odpowiedzialności i delegację kompetencji na wszystkie poziomy organizacyjne.

W polityce społecznej Unii Europejskiej, priorytetowe są wszelkie działania związane z polepszeniem warunków życia, pracy i kształcenia, powszechnością prawa do zatrudnienia i wykształcenia, wreszcie stworzenia systemu zabezpieczenia społecznego. Powyższe wartości i zasady służą jako fundament do budowy strategii, dokumentu wskazującego problemy społeczne i metody ich rozwiązania.

W polityce społecznej terminem „problemy społeczne” oznacza się wszelkiego rodzaju dolegliwości, zakłócenia, niedogodności występujące w życiu zbiorowym.

Przygotowując strategię rozwiązywania problemów społecznych nie można nie wspomnieć o wartości podstawowej, która posłużyła konstruktorom dokumentu jako fundament pomocy. Wspieranie rodziny jest naczelnym przesłaniem niniejszego dokumentu, od wspierania siły rodziny należy rozpocząć każdy rodzaj oferowanej pomocy.

II. METODOLOGIA I ORGANIZACJA STRATEGII

1. Podstawy prawne tworzenia gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych

1) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej

Zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej wszyscy obywatele są równi wobec praw i obowiązków, nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym i gospodarczym z jakiejkolwiek przyczyny. Oznacza to również, że pomoc społeczna powinna wspierać osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwiać im życie w odpowiednich warunkach.

Konstytucja RP gwarantuje poszanowanie obywateli, ich praw osobistych, politycznych, ekonomicznych i socjalnych. Szczególną ochroną Konstytucja RP obejmuje dobro rodziny. Preambula Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 1997 roku wprowadza pojęcie zasady pomocniczości, jako ogólnej prawidłowości przy tworzeniu prawa w Polsce.

2) Ustawa z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r., poz.182 ze zm.)

Ustawa o pomocy społecznej określa zadania w zakresie pomocy społecznej.

Według ustawy, zgodnie z konstytucyjną zasadą subsydiarności, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

3) Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2011 r. nr 43 poz. 225 ze zm.)

Ustawa o zatrudnieniu socjalnym stwarza szansę na powrót do społeczeństwa osobom, które z różnych powodów znalazły się na marginesie życia społecznego. Wychodzi również naprzeciw postulatom organizacji pozarządowych, które oczekują od państwa większego zaangażowania w aktywizację i edukację środowisk dotkniętych długotrwałym bezrobociem.

Ustawa kładzie nacisk na edukację i aktywizację środowisk marginalizowanych zawodowo i społecznie, a także na wspieranie zatrudnienia dla tych grup. Regulacja ta ma zastosowanie przede wszystkim do osób, które nie posiadają własnych dochodów, a w szczególności osób bezdomnych w procesie wychodzenia z bezdomności, osób uzależnionych od narkotyków w procesie leczenia, osób chorych psychicznie, długotrwale bezrobotnych, byłych więźniów oraz uchodźców.

- 4) Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. nr 234 poz. 1536 ze zm.)
Ustawa ta jest ważnym aktem prawnym, wprowadzającym kompleksowe rozwiązania dotyczące podstawowych dziedzin działalności organizacji pozarządowych w Polsce.
- 5) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013 r. poz. 135 ze zm.)
Ustawa wprowadza system wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pieczy zastępczej oraz postępowania adopcyjnego, jak również zasady finansowania pieczy zastępczej. Do najważniejszych zmian należy zaliczyć wprowadzenie nowych instytucji i funkcji dotychczas nieznanych, takich jak asystent rodziny, organizator i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej.
- 6) Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2011 r. nr 231 poz. 1375)
Według ustawy ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane.
- 7) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r. poz. 1356 ze zm.)
Na mocy ustawy kompetencje do rozwiązywania problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych uzyskały gminy realizując zadania uchwalane corocznie przez Radę Miejską w gminnym programie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
- 8) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r., nr 180, poz. 1493 ze zm.)
Ustawa określa zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie i zasady postępowania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
- 9) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012 r. poz. 124)
Na mocy ustawy, gminy są zobligowane do opracowania i realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, który stanowi część gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych.
- 10) Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2005 r. nr 31 poz. 266)
Ustawa reguluje zasady i formy ochrony praw lokatorów oraz zasady gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy. Tworzenie warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej należy do zadań własnych gminy. Gmina na zasadach i warunkach przewidzianych w ustawie, zapewnia lokale socjalne i lokale zamienne, a także zaspokaja potrzeby mieszkaniowe gospodarstw domowych o niskich dochodach.

2. Zgodność strategii z dokumentami programowymi

- 1) Strategia lizbońska
Głównym celem dokumentu, przyjętym przez wszystkie kraje członkowskie Unii Europejskiej, jest stworzenie na terytorium Europy, najbardziej dynamicznej i konkurencyjnej gospodarki na świecie, która będzie zdolna do systematycznego wzrostu gospodarczego, a w warunkach spójności społecznej będzie zapewniała większą liczbę miejsc pracy. Z punktu widzenia tematyki społecznej, najistotniejszym jest postulat spójności społecznej, czyli kształtowania nowego, aktywnego państwa socjalnego.
- 2) Strategia Europa 2020
Celem strategii „Europa 2020” jest osiągnięcie wzrostu gospodarczego, który będzie: inteligentny i zrównoważony – dzięki zdecydowanemu przesunięciu w kierunku gospodarki niskoemisyjnej

i konkurencyjnego przemysłu oraz sprzyjający włączeniu społecznemu, ze szczególnym naciskiem na tworzenie nowych miejsc pracy i ograniczanie ubóstwa. Strategia koncentruje się na pięciu dalekosiężnych celach w dziedzinie zatrudnienia, badań naukowych, edukacji, ograniczenia ubóstwa oraz w zakresie klimatu i energii.

3) **Narodowa Strategia Spójności (NSS)**

Narodowa Strategia Spójności dokument strategiczny określający priorytety i obszary wykorzystania oraz system wdrażania funduszy unijnych. Celem strategicznym NSS jest tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki polskiej opartej na wiedzy i przedsiębiorczości, zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

4) **Strategia Polityki Społecznej Województwa**

Ważnym dokumentem, który należałoby wziąć pod uwagę konstruując strategiczne cele i kierunki rozwiązywania problemów społecznych na terenie gminy, powinna być Wojewódzka Strategia Polityki Społecznej. Sejmik Województwa Lubuskiego. Za podstawowy priorytet polityki społecznej województwa uznano wyrównywanie szans rozwojowych dzieci i młodzieży, w tym wykorzystanie potencjału młodego pokolenia, zapewnienie równego dostępu do edukacji i kultury dzieciom i młodzieży ze środowisk ubogich, a także prowadzenie profilaktyki zdrowotnej, promocji zdrowego stylu życia, nauki odnajdywania się w rzeczywistości.

Drugim priorytetem regionalnej polityki społecznej jest zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób i rodzin ubogich, objętych bezrobociem oraz ich integracja ze społeczeństwem i zmniejszanie tego zjawiska.

Za ważny priorytet strategii regionalnej przyjęto doskonalenie systemu wsparcia społecznego oraz wspieranie społeczeństwa obywatelskiego poprzez m.in. wyzwolenie aktywności społecznej.

5) **Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Świebodzińskim**

W strategicznym dokumencie programowym przyjętym dla powiatu świebodzińskiego za priorytet uznano „Poprawę jakości życia osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka” i wyróżniono trzy obszary działań: udoskonalenie systemu pomocy społecznej, rozbudowę systemu wsparcia dla osób niepełnosprawnych oraz przeciwdziałanie patologiom społecznym.

Przyjęte cele będą realizowane dzięki podejmowaniu działań ukierunkowanych na współpracę, m.in. z urzędami i samorządami gminnymi oraz ośrodkami pomocy społecznej. Strategia rozwiązywania problemów społecznych w powiecie świebodzińskim zgodna jest celami ujętymi w Strategii Polityki Społecznej Województwa Lubuskiego.

6) **Strategia Rozwoju Gminy Zbąszynek na lata 2010-2020**

Strategia Rozwoju Gminy Zbąszynek na lata 2010-2020 jest dokumentem określającym cele strategiczne i programy operacyjne, których realizacja przyniesie konieczne i pożądane przeobrażenia gminy oraz zapewni jej właściwy rozwój. „Zapewnienie mieszkańcom gminy jak najlepszego środowiska życia” to główny cel Strategii Rozwoju Gminy Zbąszynek, w który wpisują się pośrednio bądź bezpośrednio planowane działania z zakresu polityki społecznej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowić będzie istotne uzupełnienie Strategii Rozwoju Gminy.

III. CHARAKTERYSTYKA GMINY

1. **Położenie**

Gmina Zbąszynek jest jedną z 6 gmin powiatu świebodzińskiego. Leży w środkowo-wschodniej części województwa lubuskiego. Swoim zasięgiem administracyjnym obejmuje teren pięciu sołectw: Chlastawa, Dąbrówka Wlkp., Kosieczyn, Kręcisko, Rogoziniec i miasto Zbąszynek. Powierzchnia ogólna gminy wynosi 94 km², powierzchnia miasta 2,75 km². W gminie aktualnie zamieszkuje ogółem 8 339 osób.

Atutem Gminy Zbąszynek jest jej położenie geograficzne. Przez miasto przebiega międzynarodowa trasa kolejowa Warszawa – Berlin, ponadto bliskie usytuowanie trasy A2 stwarza dogodne połączenia drogowe z południowo-północną i wschodnią Polską. Ważna jest też bliskość instytucji użyteczności publicznych i dostęp do lecznictwa specjalistycznego oraz całodobowa opieka pogotowia ratunkowego.

Duże obszary leśne, czyste i nieskażone środowisko, daje sposobność do wypoczynku na łonie natury i uprawiania turystyki rowerowej. Atutem gminy jest też bogata i żywa tradycja i kultura ludowa, gospodarność, gościnność i życzliwość mieszkańców, spokój i bezpieczeństwo publiczne.

Gmina ma charakter rolniczy, użytki rolne zajmują 4783 ha powierzchni, co stanowi 50,7% ogólnej powierzchni gminy, a lasy 3 647 ha, tj. 38,6 % ogółu.

Ze względu na korzystne położenie, dobrze rozwiniętą infrastrukturę oraz przychylność władz samorządowych, gmina jest atrakcyjnym miejscem dla inwestorów gospodarczych. Zbąszynek posiada dobrze rozwiniętą infrastrukturę miejską, rozwinięte szkolnictwo - w gminie funkcjonują dwie stacjonarne szkoły średnie: Zespół Szkół Technicznych w Zbąszynku oraz Zespół Szkół Leśnych w Rogozińcu oraz wieczorowa szkoła średnia dla pracujących, gimnazjum w Zbąszynku oraz trzy szkoły podstawowe: w Zbąszynku, Dąbrówce Wlkp. i Kosieczynie.

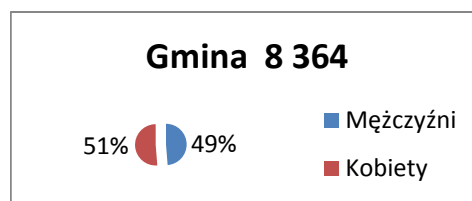
Na terenie gminy funkcjonuje 521 (stan na 30.06.2008r.)/ 663 (stan na 2011r.) podmiotów gospodarczych. Podstawowym ośrodkiem zatrudnienia w gminie jest zakład IKEA Industry Sp. z o.o. produkujący meble dla koncernu IKEA, mający swą bazę w Chlastawie, zatrudniający w 2007 roku - 2200 pracowników, a w roku 2013 – 2805 pracowników.

2. Sytuacja demograficzna

Od roku 2002, kiedy to gminę zamieszkiwało 8 617 osób, ilość mieszkańców gminy spadła do poziomu 8 371 osób w 2007 r. Od tego czasu wahania spadkowe są już stabilniejsze. W 2011 r. liczba mieszkańców wynosiła 8 364 osoby, z czego w mieście Zbąszynek mieszkało 5 051 osób tj.60,4%, a na obszarze wiejskim 3 313 osób czyli 39,6% ogółu mieszkańców.

Tabela nr 1. Ludność wg płci i feminizacji 2011 r.

	Ogółem				
	ogółem	M	%	K	%
województwo	1022843	498180	48,7%	524663	51,3%
powiat	56777	27863	49,1%	28914	50,9%
Gmina	8364	4076	48,7%	4288	51,3%

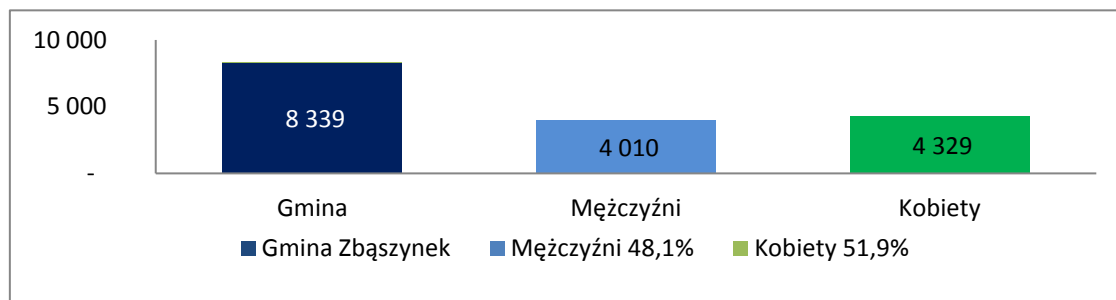

	Miasta					Wieś				
	ogółem	M	%	K	%	ogółem	M	%	K	%
województwo	649297	310989	47,9%	338308	52,1%	373546	187191	50,1%	186355	49,9%
powiat	27218	13016	47,8%	14202	52,2%	29559	14847	50,2%	14712	49,8%
Gmina	5051	2435	48,2%	2616	51,8%	3313	1641	49,5%	1672	50,5%

Źródło: Dane ewidencji ludności Urzędu Miejskiego w Zbąszynku

Ogólny stosunek liczby kobiet do mężczyzn w gminie nie odbiega od standardu wojewódzkiego i powiatowego. Bardziej feminizacja widoczna jest w mieście niż na wsi.

Wykres nr 1. Ludność Gminy Zbąszynek wg płci 2013 r.

Wykres nr 2. Ludność Gminy Zbąszynek wg miejsca zamieszkania 2013 r.

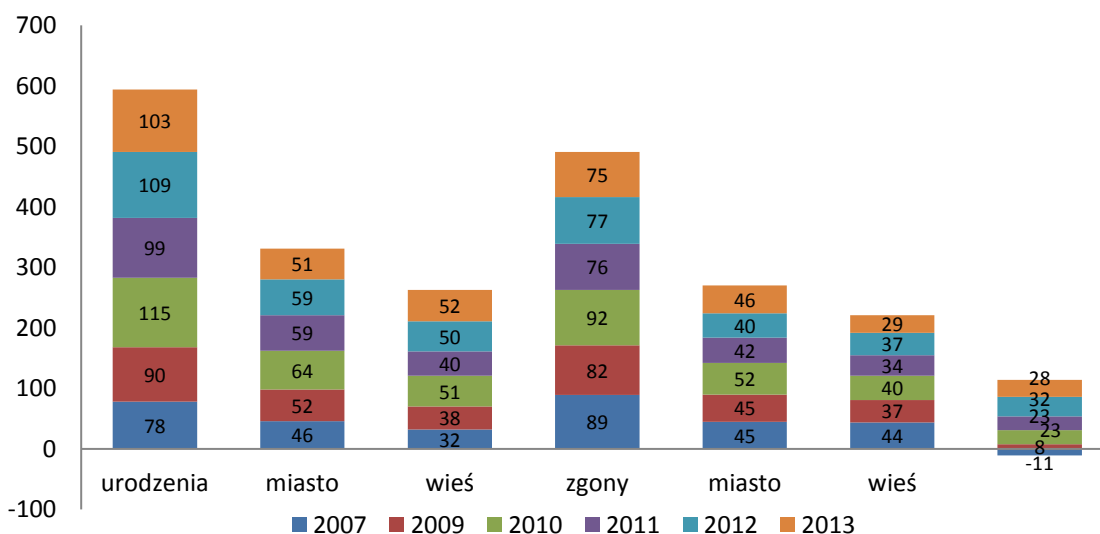
Od kilku lat obserwowany jest stopniowy proces starzenia się społeczności gminy. Do 2009 roku zmniejszała się liczba urodzeń, na dzień 31.12.2007 roku zanotowano 78 urodzeń, natomiast liczba zgonów wyniosła 89. Przyrost naturalny był ujemny i wyniósł - 11. Jednak od 2010 roku zauważalna jest zmiana tego trendu. W roku 2012 urodziło się 109 mieszkańców Gminy natomiast zmarło 77 osób.

Tabela nr 2. Stan urodzeń i zgonów

Rok	Urodzenia			Zgony			Przyrost naturalny
	Ogółem	Miasto	Wieś	Ogółem	Miasto	Wieś	
2007	78	46	32	89	45	44	-11
2009	90	52	38	82	45	37	8
2010	115	64	51	92	52	40	23
2011	99	59	40	76	42	34	23
2012	109	59	50	77	40	37	32
2013	103	51	52				

Źródło: Dane ewidencji ludności Urzędu Miejskiego w Zbąszynku

Wykres nr 3. Urodzenia i zgony

Źródło: Dane ewidencji ludności Urzędu Miejskiego w Zbąszynku

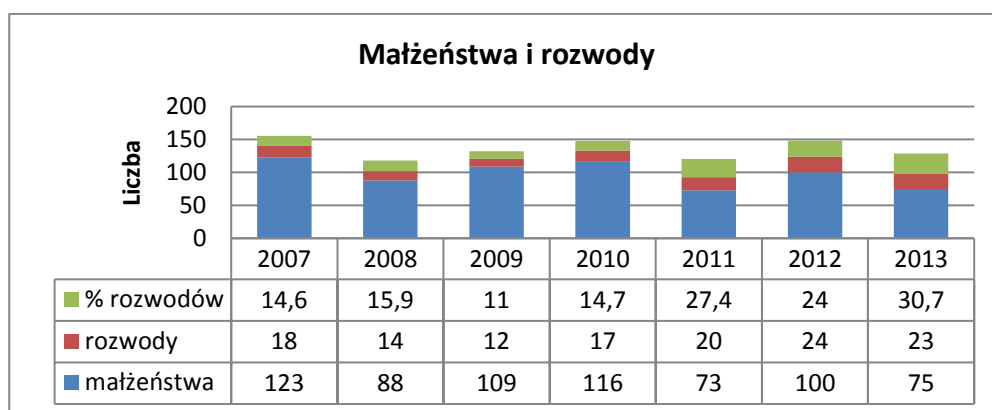
Do 2008 r. przyrost naturalny był na niskim poziomie, a w 2007 r. był ujemny. Jednak od 2009 r. nastąpiła zmiana tej negatywnej dla rozwoju gminy tendencji.

Ilość zawieranych małżeństw w Gminie jest stabilna, na dobrym prorozwojowym poziomie. Zauważa się natomiast minimalny trend wzrostowy rozwodów. Wymagać to będzie jednak analizy w dłuższym czasie.

Tabela nr 3. Małżeństwa i rozwody 2007-2013

Rok	małżeństwa	rozwody	% rozwodów
2007	123	18	14,6
2008	88	14	15,9
2009	109	12	11,0
2010	116	17	14,7
2011	73	20	27,4
2012	100	24	24,0
2013	75	23	30,7

Wykres nr 4. Małżeństwa i rozwody

Liczba ludności w podziale na główne grupy wiekowe nie odbiega od normy wojewódzkiej i powiatowej. Analiza przedstawionych danych wskazuje, że w badanym okresie występują wszystkie korzystne czynniki dla potencjału demograficznego w Gminie Zbąszynek.

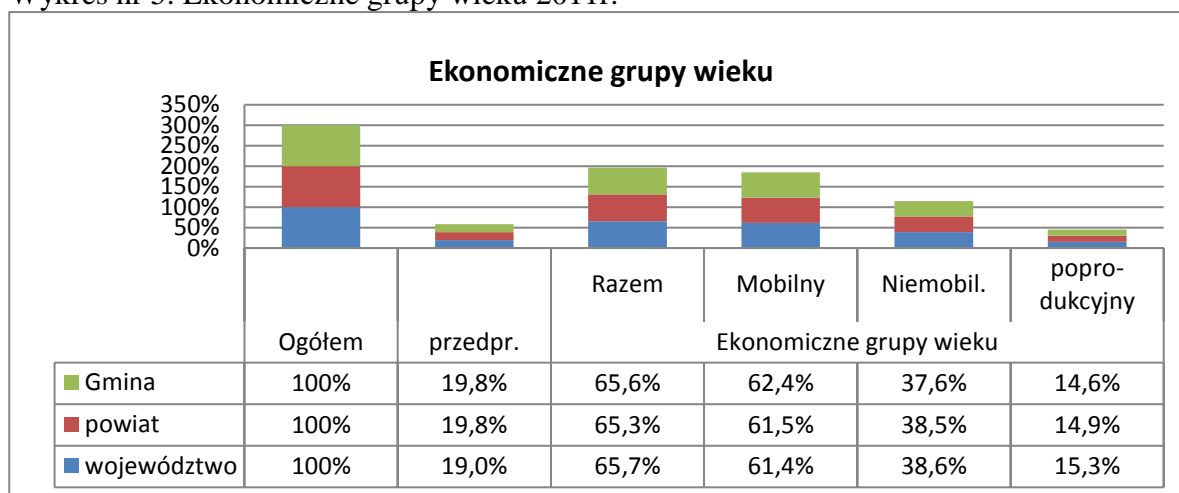
Tabela nr 4. Ludność według ekonomicznych grup wieku 2011 r.

	Ogółem	przed- produk- cyjny	Ekonomiczne grupy wieku			popro- dukcyjny
			razem	mobilny	Nie- mobilny	
województwo	1022843	194734	671640	412111	259529	156469
powiat	56777	11253	37067	22813	14254	8457
Gmina	8364	1656	5490	3427	2063	1218

Tabela nr 5. Ludność w % według ekonomicznych grup wieku 2011 r.

	Ogółem	przed- produk- cyjny	Ekonomiczne grupy wieku			popro- dukcyjny
			razem	Mobilny; 18-44 lata	Nie- mobilny	
województwo	100%	19,0%	65,7%	61,4%	38,6%	15,3%
powiat	100%	19,8%	65,3%	61,5%	38,5%	14,9%
Gmina	100%	19,8%	65,6%	62,4%	37,6%	14,6%

Wykres nr 5. Ekonomiczne grupy wieku 2011 r.

Źródło: Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań przeprowadzonego w 2011 r.

Charakterystyka ludności pod względem biologicznych i edukacyjnych grup wieku jest dla Gminy korzystna.

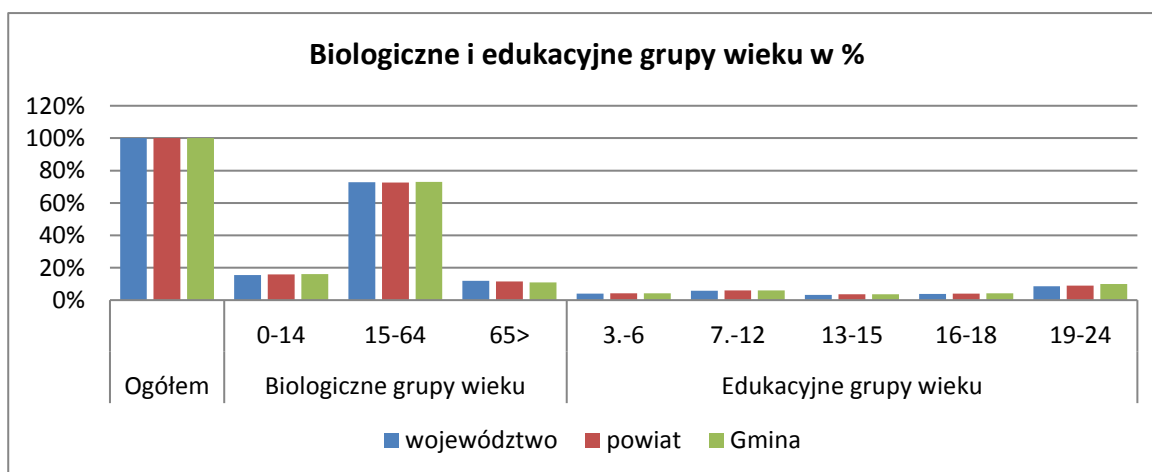
Tabela nr 6. Ludność według biologicznych i edukacyjnych grup wieku w 2011 r.

	Ogółem	Biologiczne grupy wieku			Edukacyjne grupy wieku				
		0-14	15-64	65>	3-6	7-12	13-15	16-18	19-24
województwo	1022843	157490	744282	121071	42144	58847	34036	38870	88579
powiat	56777	9066	41196	6515	2363	3432	2010	2293	5082
Gmina	8364	1341	6106	917	346	506	300	353	831

Tabela nr 7. Ludność według biologicznych i edukacyjnych grup wieku w 2011 r.

	Ogółem	Biologiczne grupy wieku			Edukacyjne grupy wieku				
		0-14	15-64	65>	3-6	7-12	13-15	16-18	19-24
województwo	100%	15,40%	72,8%	11,8%	4,1%	5,75%	3,3%	3,8%	8,7%
powiat	100%	15,97%	72,6%	11,5%	4,2%	6,04%	3,5%	4,0%	9,0%
Gmina	100%	16,03%	73,0%	11,0%	4,1%	6,05%	3,6%	4,2%	9,9%

Wykres nr 6. Biologiczne i edukacyjne grupy wieku w %

Spośród 8344 mieszkańców Gminy Zbąszynek w roku 2007 - 20,16 % stanowiły dzieci i młodzież (1682 osoby w wieku przedprodukcyjnym), 66,61 % osób znajdowało się w wieku produkcyjnym (5558 osób), a 13,23 % osób w wieku poprodukcyjnym (1104 osoby).

Natomiast w 2012 spośród 8326 mieszkańców Gminy Zbąszynek - 19,42% stanowiły dzieci i młodzież (1617 osoby w wieku przedprodukcyjnym), 64,57 % osób znajdowało się w wieku produkcyjnym (5376 osób), a 16,47% osób w wieku poprodukcyjnym (1371 osoby).

Istotnym narzędziem diagnozującym sytuację społeczną jest stan bezrobocia.

Tabela nr 8. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2011r.

	Ogółem	wiek produkcyjny	bezrobotni	3:1 w %	3:2 w %
	1	2	3	4	5
województwo	1022843	671640	59134	5,8%	8,8%
powiat	56777	37067	2359	4,2%	6,4%
Gmina	8364	5490	211	2,5%	3,8%

Zródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Zielonej Górze

Wykres nr 7. Liczba bezrobotnych w 2011 r.

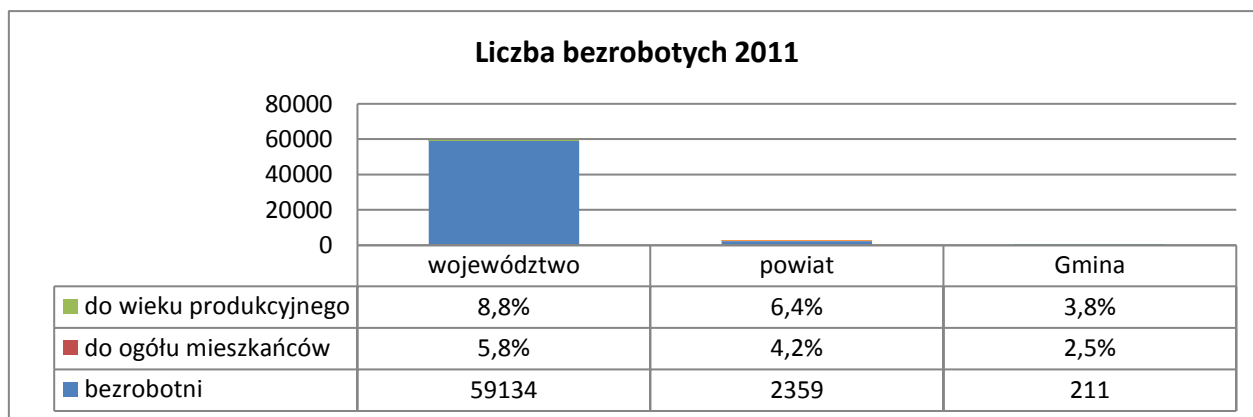
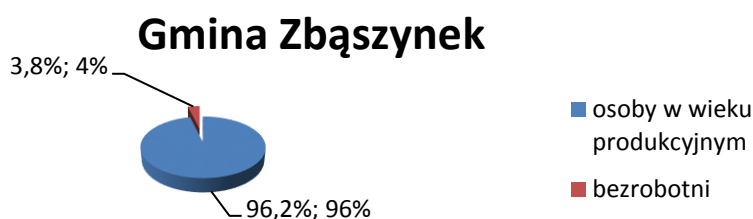

Tabela nr 9. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych

	XII 2011	XII 2012	przyrost bezrobotnych
województwo	59134	60614	1480
powiat	2359	2955	596
Gmina	211	257	46

Bezrobocie w Gminie Zbąszynek jest na niskim poziomie. Większym problemem jest długookresowe bezrobocie, gdyż stan ten wpływa na zachowania patologiczne osoby bezrobotnej. Szczególnie niebezpiecznym zjawiskiem jest wówczas przemoc w rodzinie. Długotrwałe bezrobocie z jego negatywnymi konsekwencjami psychospołecznymi wymaga więc odpowiednich form działania.

Wykres nr 8. Bezrobotni zarejestrowani w 2011 r.

Prognoza przemian społecznych jest niezwykle ważna przy podejmowaniu wszelkich decyzji o przyszłości gminy – stała się więc częścią niniejszej Strategii. Choć przyszłość posiada wiele niejasności i jest czasami nieprzewidywalna, niektóre procesy można i trzeba ukazać, aby uzasadnić podejmowane działania.

Misja Strategii i jej cele muszą być odpowiednie do tego, co przyniesie przyszłość. Już od kilku lat tendencje demograficzne obserwowane w kraju, mają swoje odzwierciedlenie również w skali poszczególnych województw, powiatów i gmin.

Według prognozy ludność Polski w latach 2005-2030 zmniejszy się z 38123,3 tys. do 35693,0 tys. osób, a więc o 2430,3 tys., tj. o **6,4%**. Należy ten wskaźnik przyjąć do programowania długofalowych działań.

3. Infrastruktura techniczna

Wyposażenie w infrastrukturę techniczną jest jednym z głównych wyznaczników poziomu życia i możliwości rozwoju gospodarczego danego obszaru.

1) Wodociąg, kanalizacja i oczyszczalnia ścieków

Gmina Zbąszynek posiada zbiorowy system kanalizacji sanitarnej z jedną biologiczną oczyszczalnią ścieków. W 2013 r. zakończono realizowaną od IV kwartału 2009 roku inwestycję dot. „Uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Zbąszynek”. W ramach projektu powstało 13,3 km kanalizacji sanitarnej wraz z budową 15 przepompowni ścieków oraz 11,8 km sieci wodociągowej. Przedsięwzięcie pozwoliło na kompleksowe uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie naszej Gminy, a w szczególności doprowadzenie wody pitnej do domostw w miejscowościach Dąbrówka Wlkp., Kręcko oraz na odprowadzenie ścieków w miejscowościach Dąbrówka Wlkp., Kręcko i Rogoziniec do oczyszczalni ścieków w Zbąszynku. Wartość projektu wyniosła 9,4 mln zł, z czego 5,7 mln zł (tj. 61% kosztów kwalifikowanych) dofinansowane zostało z Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013.

Całość obszaru Gminy Zbąszynek wyposażona jest w instalacje wodociągowe. Na terenie gminy zlokalizowanych jest 7 ujęć wody. Długość instalacji całego wodociągu to 36,3 km. Do sieci wodociągowej podłączonych jest 1061 Gospodarstw. W 2014 roku nastąpi przekazanie Samorządowemu Zakładowi Usług Komunalnych sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w ramach realizowanej inwestycji w latach 2009/13.

Średni pobór wody z wodociągów zbiorowych na 1mieszkańca wynosi około 37,1m³/rok tj. 3,1 m³/miesiąc, z tego; w obszarze miejskim 32,1 m³/rok tj. 2,68 m³/miesiąc oraz w obszarze wiejskim 43,4 m³/rok tj. 3,61 m³/miesiąc.

2) Gospodarka odpadami

W związku z nowelizacją ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach Polska dołącza do europejskiego standardu zagospodarowania śmieci komunalnych. Na terenie gminy system gospodarki odpadami regulują następujące Uchwały Rady Miejskiej: Uchwała Nr XXIV/79/2012 w sprawie wyboru metody ustalania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia wysokości stawki tej opłaty.

Uchwała Nr XXIV/80/2012 w sprawie określenia terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Uchwała Nr XXV/90/2012 w sprawie ustalenia wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właścicieli nieruchomości.

Uchwała Nr XXV/91/2012 w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów, w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Uchwała Nr XXVII/3/2013 w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Zbąszynek.

3) Ciepłownictwo i gazyfikacja

Gmina Zbąszynek posiada zorganizowane źródło ciepła i gazowy system sieci przesyłowej.

4) Elektroenergetyka

Obszar gminy obsługiwany jest przez Rejon Energetyczny w Wolsztynie. W urzędzie miejskim nie ma danych, aby któreś gospodarstwo nie miało energii elektrycznej. Oświetlenie uliczne oraz sieć linii elektroenergetycznej jest sukcesywnie rozbudowywana i modernizowana.

5) Telefonizacja i telekomunikacja

Gmina posiada bardzo dobrze rozwiniętą sieć telefoniczną. Ponadto mieszkańcy posiadają możliwość korzystania z różnych operatorów sieci telefonii komórkowej. Użytkownicy sieci telefonicznych korzystają z nowoczesnych urządzeń telekomunikacyjnych do transmisji informacji i danych. Mieszkańcy dzięki rozwiniętej sieci telefonicznej, jak i dzięki prywatnym operatorom mają również szeroki dostęp do Internetu. Gmina ma bezpośrednie, automatyczne połączenia z całym światem. Na terenie miasta rozpoczyna swoją działalność Usługowa Spółdzielnia Telekomunikacyjna ze Zbąszynia.

Praktycznie aktywność władz gminnych w tym zakresie nie jest potrzebna. Usługi te stały się typowo komercyjne. Mieszkańcy Gminy mogą korzystać bez ograniczeń z usług telekomunikacyjnych o coraz lepszej jakości i możliwościach.

Należy natomiast dążyć do całkowitego uporządkowania napowietrznej sieci telefonicznej. Gmina ma swoje miejsce w systemie informatycznym – serwis internetowy pod nazwą: www.zbaszynek.pl oraz e-mail: urząd@zbaszynek.pl.

Od 2009 roku Urząd Miejski w Zbąszynku wydaje gazetę pt. „Zbąszynecki Kwartalnik”.

Od marca 2010 roku została uruchomiona Zbąszynecka Telewizja Internetowa (ZTVi), wiadomości prezentowane są raz w miesiącu i dostępne są na stronie internetowej: <http://zbaszynek.pl/PL/filmy/41/2/> oraz www.youtube.pl/ztvizbaszynek.

6) Drogi

Staraniem samorządu gminnego w ostatnich latach wykonano na drogach gminnych szereg inwestycji polegających m.in. na położeniu nawierzchni asfaltowej, budowie nowych odcinków dróg, modernizacji istniejących, wykonania oświetlenia ulicznego etc. Środki na ten cel Gmina pozyskała z programów zewnętrznych.

Drogi publiczne ogółem (w km) – **104,2**: – w tym, według podziału na rodzaje nawierzchni:

- a) o nawierzchni twardej - 64,54;
- b) o nawierzchni ulepszonej - 19,82;
- c) pozostałe - 19,84.

- w tym, według podziału na właścicieli dróg:

- a) drogi wojewódzkie (przebiegające przez teren gminy) – 10,6, z tego:
  - nawierzchni twardej – 10,6;
- b) drogi powiatowe (przebiegające przez teren gminy) – 39,0, z tego:
  - nawierzchni twardej – 24,9;
- c) drogi gminne (miejskie lub zamiejskie) – 54,6, z tego:
  - nawierzchni twardej – 29,04;
  - o nawierzchni ulepszonej – 17,02;
  - pozostałe – 8,54.

Liczba stacji benzynowych: 3, w tym całodobowych: 3.

7) Komunikacja kolejowa i drogowa

Struktura linii kolejowych normalnotorowych, przebiegających przez teren gminy według ich znaczenia:

Linie magistralne	Linie o znaczeniu I-rzędym	Linie o znaczeniu II-rzędym	Linie lokalne
11,800 km	23,417km	2,252km	0

- 1) Liczba stacji i przystanków kolejowych (ogółem w szt.) – 5, w tym: pasażerskich – 3;
- 2) Gęstość eksploatowanej sieci kolejowej (w km/ 10 km² pow.) – 3,97
- 3) Gęstość stacji i przystanków kolejowych (na 10 km² pow.) – 0,6

4) *Odsetek torów kolejowych dostosowanych do prędkości powyżej 100 km/godz. (w %) - 31,49%*
Bezpośrednie połączenia kolejowe Gminy z:

<i>Miastem – siedzibą Starostwa</i>	<i>Miastem wojewódzkim</i>	<i>Warszawą</i>	<i>Zagranicą (Niemcy – Berlin)</i>
<i>tak</i>	<i>tak</i>	<i>tak</i>	<i>tak</i>

Komunikacja autobusowa realizowana jest przez przewoźników prywatnych i PKS.

8) Straż pożarna

W skład struktur oddziału miejsko-gminnego OSP wchodzi 5 jednostek. OSP zrzesza 230 druhen i druhów, w tym 97 z młodzieżowych drużyn pożarniczych. Posiadamy pięć remiz murowanych wyposażonych w centralne ogrzewanie. Nasze jednostki są wyposażone w następujące samochody strażackie:

- GCBA (gaśniczy, ciężki, beczka, autopompa) – 2 szt.*
- GSBA (gaśniczy, średni, beczka, autopompa) – 4 szt.*
- GLM (gaśniczy, lekki, motopompa) – 2 szt.*

OSP wyposażona jest w sprzęt strażacki pozwalający na udział w następujących akcjach:

- gaśniczych;*
- ratownictwa technicznego;*
- ratownictwa medycznego;*
- ratownictwa ekologicznego.*

IV. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE ZBĄSZYNEK

1. Podmioty gospodarcze i rolnictwo – Rynek pracy

Na terenie Gminy Zbąszynek w 2011 r. były 744 podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze Regon. Z tej liczby w sektorze rolniczym 11 podmiotów, przemysłowym 164 podmioty i budowlanym 79 podmiotów. Natomiast 573 osoby fizyczne prowadziły w tym okresie działalność gospodarczą.

Podstawowym ośrodkiem zatrudnienia w gminie jest zakład IKEA Indrusty produkujący meble dla koncernu IKEA, mający swą bazę w Chlastawie, zatrudniający obecnie 2 805 osób.

Sukcesywnie zwiększający się zakres produkcji zakładu oraz jego kooperantów dało znaczny spadek bezrobocia i poprawiło koniunkturę gospodarczą gminy, a jednocześnie uruchomiło popyt na mieszkania.

Poziom aktywności gospodarczej na terenie gminy, mierzony wskaźnikiem liczby podmiotów gospodarczych przypadających na 1000 mieszkańców jest zbliżony do średniej dla kraju i wynosi ponad 90.

Ważnym sektorem gospodarki lokalnej w Gminie Zbąszynek jest rolnictwo – stanowi ono źródło utrzymania dużej części ludności; użytki rolne zajmują 4783 ha powierzchni, co stanowi 50,7% ogólnej powierzchni gminy, a lasy 3 647 ha, tj. 38,6 % ogółu.

Łączna liczba osób zarejestrowanych jako bezrobotny w gminie w 2011 roku wynosiła **211** osób.

Łączna liczba osób pracujących w gminie w 2011 roku wynosiła **5490** osób tj. ponad 65% ogółu mieszkańców gminy. Stan ten jednak wymaga stałej obserwacji z uwagi na niestabilność sytuacji gospodarczej.

2. Budownictwo mieszkaniowe

Według danych z 1996 roku na terenie Gminy Zbąszynek liczba mieszkań zamieszkałych wynosiła 2692, w tym według form własności:

- Spółdzielczych - 434,
- Komunalnych - 297,
- Indywidualnych - 1 404

Od roku 2002 liczba nowych mieszkań w Gminie Zbąszynek rośnie, jednak dotyczy to wyłącznie mieszkań w budynkach prywatnych.

W jednym przypadku budynek do remontu od gminy zakupiła osoba prywatna, która przygotowała 27 mieszkań na sprzedaż. Ponadto gmina nabywa sukcesywnie od PKP budynki, które następnie są adaptowane na cele mieszkalne. W ten sposób uzyskano 22 mieszkania.

Systematycznie sprzedawane są działki pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne średnio około 10 - 14 rocznie i działki pod budownictwo mieszkaniowe wielorodzinne. Pod budownictwo mieszkaniowe wielorodzinne sprzedano różnym podmiotom 4 działki z możliwością pobudowania około 300 - 400 mieszkań.

Mieszkaniowy zasób Gminy Zbąszynek to 136 lokali mieszkalnych w tym, 14 lokali socjalnych, o łącznej powierzchni użytkowej 7 640,85 m², znajdujące się w 65 budynkach. Średnia powierzchnia lokalu mieszkalnego wynosi ok. 56,18 m². Sytuacja mieszkaniowa w gminie nie odbiega zasadniczo od gmin sąsiadujących, jeśli chodzi o standard i wyposażenie. Głównym rodzajem budownictwa jest budownictwo indywidualne.

Tabela nr 10. Ilość budynków mieszkalnych z lokalami Gminy

Rok	Miasto	Wieś	RAZEM
2007	14	10	24
2008	15	10	25
2009	15	20	25
2013	15	11	26

Tabela nr 10a. Ilość mieszkań:

Rok	Miasto	Wieś	RAZEM
2007	84	46	10
2008	97	45	142
2009	98	45	143
2013	20	26	46

Tabela nr 11. Prognoza wielkości mieszkaniowego zasobu Gminy

Rok	Ilość lokali mieszkalnych	Ilość lokali socjalnych	RAZEM
2013	122	14	136
2014	117	15	132
2015	113	17	130
2016	109	19	128
2017	103	20	123
2018	97	20	117

Na przydział lokali mieszkalnych z zasobów komunalnych oczekuje 60 rodzin. Na przestrzeni ostatnich pięciu lat liczba oczekujących na mieszkania nie zmienia się.

Nie wszystkie rodziny ubogie mają prawo do dodatku mieszkaniowego. Jeśli nie opłacają systematycznie czynszu i z tego tytułu są zadłużone, nie mogą skorzystać z pomocy w formie dodatku mieszkaniowego. Nie mając wsparcia finansowego w dalszym ciągu nie uiszczają opłat czynszowych i w ten sposób popadają w coraz większe zadłużenie. Ostatecznie, w związku z rosnącym zadłużeniem ze strony najemców lokali w zasobach komunalnych jak i spółdzielczych – zgodnie z obowiązującymi przepisami, sprawy o ściągnięcie należności i eksmisję kierowane są do Sądu Rejonowego.

Tabela nr 12. Zadłużenie czynszowe w zasobach komunalnych

Rok	Liczba zadłużonych lokatorów	Łączna kwota zadłużenia
2003	112	74 000,00 zł
2005	43	136 000,00 zł
2007	44	171 000,00 zł
2013	57 7 lokali socjalnych	202 307,00 zł 50 785,00 zł

3. Edukacja

Zbąszynek posiada dobrze rozwiniętą infrastrukturę szkolnictwa podstawowego. W gminie funkcjonują dwie stacjonarne szkoły średnie: Zespół Szkół Technicznych w Zbąszynku oraz Zespół Szkół Leśnych w Rogozińcu oraz średnia szkoła wieczorowa dla pracujących, gimnazjum w Zbąszynku oraz trzy szkoły podstawowe: w Zbąszynku, Dąbrówce Wlkp. i w Kosieczynie. Od 2012 roku działa Zbąszyński Uniwersytet Trzeciego Wieku.

Tabela nr 13. Podział subwencji i wysokość dofinansowania do jednego ucznia w 2012 r.

	Subwencja ogółem 2012 r.	Dopłata z budżetu gminy do planów szkół	Dopłata na 1 ucznia z budżetu gminy
subwencja	7 367 163,00	1 815 460,20	
ZST w Zbąszynku	2 537 441,00	405 333,20	1 547,00
I Gimnazjum w Zbąszynku	1 569 967,00	299 475,00	807,00
SP w Zbąszynku	1 917 166,00	424 713,00	640,00
SP Dąbrówka Wlkp.	708 290,00	353 960,00	3 443,00
SP Kosieczyn	599 184,00	331 979,00	2 397,00

Subwencja z budżetu państwa wyniosła **7 367 163 zł**. Wydatki ogółem na zadania oświatowe stanowiły **11 412 888 zł**. Gmina Zbąszynek ze środków budżetu gminy dołożyła do oświaty kwotę **4 045 725 zł**, tj. ponad 35 % wszystkich wydatków.

Wychowanie przedszkolne realizują przedszkola niepubliczne w Zbąszynku, Kosieczynie, Kręcku, Dąbrówce Wlkp. i Rogozińcu. Poniższa tabela przedstawia dane o liczebności dzieci i oddziałów.

Tabela nr 14. Liczba dzieci i oddziałów w przedszkolach niepublicznych w roku 2012/2013

Przedszkole	Liczba dzieci	Liczba oddziałów	3- letnie	4 - letnie	5 – letnie	6 - letnie
NP. w Zbąszynku	205	8	50	43	67	45
NP. w Dąbrówce Wlkp.	43	2	7	10	13	13
NP. w Kręcku	17	1	3	5	4	5
NP. w Kosieczynie	26	1	4	8	9	5
NP. w Rogozińcu	15	1	8	3	1	3
R a z e m	306	13	72	69	94	71

4. Ochrona zdrowia

Polityka społeczna, mając na względzie stan zdrowia jednostki i społeczeństwa, bierze pod uwagę czynniki ekonomiczne i społeczne. Jej zadaniem jest m.in. wyrównywanie dostępu do służby zdrowia oraz tworzenie warunków dla zdrowia społeczeństwa.

Zadania służby zdrowia w dziedzinie leczenia i rehabilitacji w gminie realizuje m.in.: Przychodnia Lekarska przy ulicy Długiej 1 w Zbąszynku: POZ – 5 praktyk lekarza rodzinnego, dwa gab. Stomatologiczne, laboratorium, podstacja Pogotowia Ratunkowego Nowego Szpitala w Świebodzinie, poradnia ginekologiczno-położnicza, Medyczne Centrum ZDROVITA; usługi specjalistycznych poradni przy ulicy Kosieczynskiej 4 w Zbąszynku, Centrum Rehabilitacyjne Ewa - Med. przy ul. Kosieczynskiej 4 oraz prywatne specjalistyczne praktyki lekarskie w Zbąszynku. Higienę szkolną prowadzą dwie prywatne praktyki pielęgniarstwa kontraktujące usługi bezpośrednio w NFZ. Mieszkańcy korzystają także ze specjalistycznych usług medycznych poza gminą.

Gmina aktywnie uczestniczy w profilaktycznych programach zdrowotnych.

5. Bezpieczeństwo publiczne

Przestępczość jest jedną z tych kwestii społecznych, która odciska dotkliwie piętno na funkcjonowaniu każdej lokalnej społeczności, w której ma miejsce. Istotne jest więc prowadzenie adekwatnych działań prewencyjnych oraz operacyjnych i porządkowych, zmierzających w kierunku zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Na terenie Gminy Zbąszynek za stan bezpieczeństwa publicznego odpowiedzialna jest Komenda Powiatowa Policji w Świebodzinie oraz Straż Miejska.

Gmina Zbąszynek jako gmina miejsko-wiejska o dobrze rozbudowanej infrastrukturze gospodarczej i przemysłowej w porównaniu do innych gmin powiatu świebodzińskiego jest gminą, gdzie odnotowano najmniej przestępstw o charakterze kryminalnym.

6. Kultura

Na terenie gminy od 2012 roku działa aktywnie jako samodzielna placówka upowszechniania kultury: Zbąszyński Ośrodek Kultury w Zbąszynku (www.zok.zbasynek.pl). Ośrodek finansowany jest z budżetu gminy. W jego skład wchodzi: Biblioteka im. M. Rożka, Kino „Muza”, Dom Kultury „Kolejarz”.

Do najciekawszych zabytków Gminy zaliczyć należy:

- Drewniany kościół w Kosieczynie z XIV w. – jest to najstarszy drewniany kościół w Europie;
- Drewniany kościół z bogatą polichromią wewnątrz w Chlastawie z 1637 roku oraz brama – dzwonnica - zbytek klasy „0”;
- Pałac hrabiów Schwarzenau i park krajobrazowy w zespole pałacowym z II połowy XIX w. w Dąbrówce Wlkp.;
- Murowany kościół parafialny z 1660 r. w Dąbrówce Wlkp.;
- Murowany dwór z XVIII w. i pałac z XIX w. w Kosieczynie;
- Neogotycki kościół w Kręcku z 1880 r. oraz znajdujący się na terenie kościoła pomnik z piaskowca z 1926 r. poświęcony mieszkańcom Kręcka poległym podczas I wojny światowej;
- Dawne budynki koszarowe z przełomu XIX i XX w. w Rogozińcu - obecnie Zespół Szkół Leśnych, gdzie działa jedno z niewielu w kraju Koło Sokolników szkolące ptaki m.in. do łowów i Koło Sygnalistów oraz kościół ewangelicki z 1832 roku;
- Kościół filialny w Zbąszynku z lat 1929-30;
- Kościół parafialny w Zbąszynku z lat 1928-29;
- Dworzec kolejowy z 1923 r.;
- Urząd Miejski z 1930 r.;
- Dom kultury w stylu modernistycznym;
- Lokomotywa - pomnik, symbol kolejarskiej historii Zbąszynka.

Kulturalną wizytówką gminy jest istniejący od 1923 roku Regionalny Zespół Pieśni i Tańca im. Tomasza Spychały z Dąbrówki Wlkp. Działa również Chór „Milenium”, Zespół „Dąbrowszczanka” Zespół Śpiewaczy „Harmonia”.

7. Sport, turystyka i rekreacja

W Gminie Zbąszynek głównym organizatorem i koordynatorem sportu i rekreacji jest prężnie działający Ośrodek Sportu i Rekreacji w Zbąszynku (www.osir.zbaszynek.pl). Samodzielnie działają: MKS „Syrena” Zbąszynek, LKS „Sokół” Dąbrówka Wlkp., Klub Sportowy „Olimp” Kręcko, LZS „Znicz” Kosieczyn, UKS „Junior” Zbąszynek, TKKF „Semafor” Zbąszynek. Wiodącą jest sekcja piłki nożnej MKS Syrena Zbąszynek, która uczestniczy w rozgrywkach piłkarskich IV ligi. Kluby finansowane są z budżetu gminy oraz otrzymują wsparcie od sponsorów prywatnych. Poza sekcją piłki nożnej młodzież Gminy Zbąszynek uczestniczy w turniejach i rozgrywkach ligi siatkowej oraz lekkiej atletyki.

Najpotrzebniejszą inwestycją jest budowa hali sportowej z zapleczem i remont bieżni stadionu w Zbąszynku.

Gmina nie dysponuje bazą turystyczną. Na terenie Gminy Zbąszynek mało rozpropagowana jest idea agroturystyki. Konieczne jest uświadamianie mieszkańców, że poprzez turystykę i rekreację można podnieść walory gminy i dochodowość własnych gospodarstw.

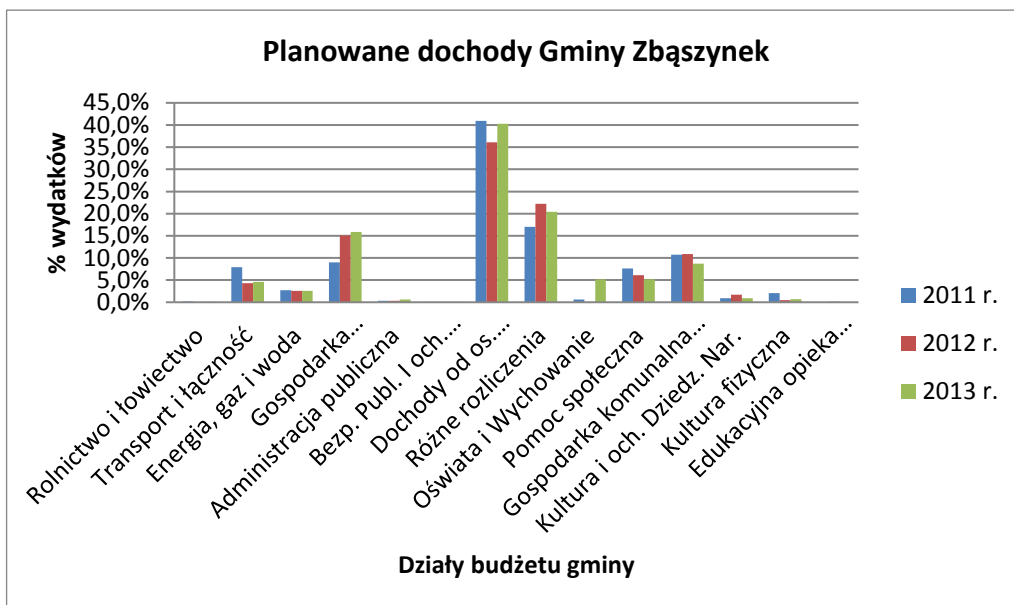
8. Polityka budżetowa Gminy Zbąszynek

Tabela nr 15. Wybrane planowane dochody budżetu Gminy wg działów

Rok	%		
	2011	2012	2013
Rolnictwo i łowiectwo	0,2%	0,0%	0,1%
Transport i łączność	7,9%	4,3%	4,6%
Energia, gaz i woda	2,7%	2,6%	2,6%
Gospodarka mieszkaniowa	9,0%	15,1%	15,9%
Administracja publiczna	0,3%	0,3%	0,6%
Bezp. Publ. i och. Przeciwoż.	0,02%	0,0%	0,02%
Dochody od os. Prawnych ...	40,9%	36,1%	40,3%
Różne rozliczenia	17,0%	22,2%	20,4%
Oświata i Wychowanie	0,6%	0,0%	5,2%
Pomoc społeczna	7,6%	6,1%	5,2%
Gospodarka komunalna i ochr. Środ.	10,7%	10,9%	8,7%
Kultura i och. Dziedz. Nar.	0,9%	1,7%	0,9%
Kultura fizyczna	2,1%	0,5%	0,7%
Edukacyjna opieka wychowawcza		0,1%	
Kwota	29222461	34461190	37089970

Samorząd gminy prowadził zróżnicowaną aktywną politykę budżetową. Duże środki przeznaczane są na inwestycje gminne.

Wykres nr 9. Planowane dochody Gminy Zbąszynek

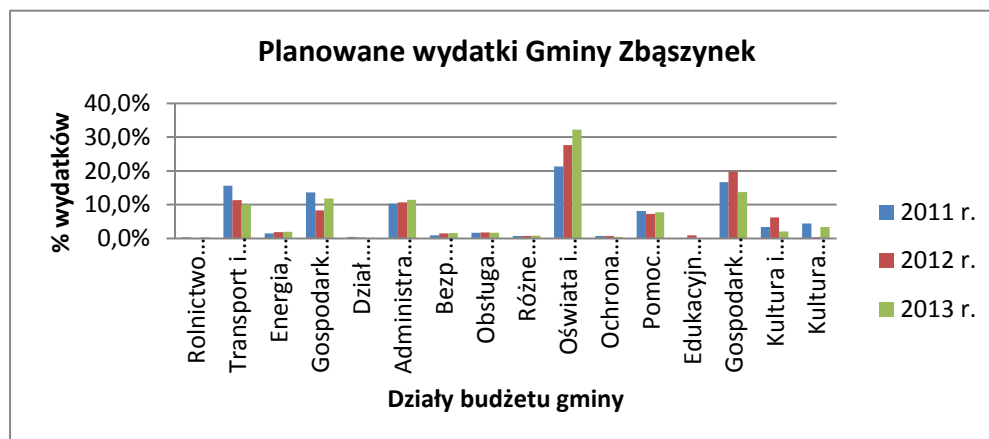

Największe wydatki gmina przeznaczona na Oświatę i Wychowanie, Gospodarkę Komunalną, Transport, Gospodarkę Mieszkaniową i Pomoc Społeczną. Ponad 59% wydatków kierowanych jest do sfery społecznej, pozostałą część na rozbudowę infrastruktury i rozwój gospodarczy.

Tabela nr 16. Wybrane planowane wydatki budżetu gminy wg działów

	%		
	2011	2012	2013
Rolnictwo i łowiectwo	0,4%	0,1%	0,4%
Transport i łączność	15,6%	11,4%	10,0%
Energia, gaz i woda	1,5%	1,9%	2,0%
Gospodarka mieszkaniowa	13,6%	8,3%	11,8%
Dział. Usługowa	0,5%	0,3%	0%
Administracja publiczna	10,3%	10,7%	11,5%
Bezp. Publ. i Och. Przeciwpož.	0,9%	1,5%	1,6%
Obsługa długu publicznego	1,7%	1,8%	1,7%
Różne rozliczenia	0,7%	0,7%	0,8%
Oświata i wychowanie	21,3%	27,7%	32,2%
Ochrona zdrowia	0,7%	0,7%	0,5%
Pomoc społeczna	8,1%	7,3%	7,8%
Edukacyjna opieka wychowawcza	0,0%	0,9%	0,1%
Gospodarka komunalna i ochr. Środ.	16,7%	19,8%	13,7%
Kultura i och. Dziedz. Nar.	3,4%	6,2%	2,1%
Kultura fizyczna	4,4%	0,4%	3,4%
Planowana kwota	31161701	36284207	34483959

Wykres nr 10. Planowane wydatki Gminy Zbąszynek

9. Organizacje pozarządowe

Na terenie gminy działają m.in. :Stowarzyszenie Miłośników Kultury Dąbrowieckiej, Kapela Kozłarska Kotkowiacy – Zbąszynek, Rodzinne Ogrody Działkowe „Kolejarz” – Zbąszynek, Fundacja „Spieszmy się”, Fundacja Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym „Leśna Kraina”, Terenowa Organizacja ZZ Emerytów i Rencistów Kolejowych – Zbąszynek, Stowarzyszenie Klub Seniora „Pogodna Jesień”, Świebodziński Związek Kresowian koło terenowe w Kosieczynie, KHDK PCK, Polskie Stowarzyszenie Diabetyków koło w Zbąszynku, Terenowy Klub Honorowych Dawców Krwi PCK – Zbąszynek Kurkowe Bractwo Strzeleckie – Zbąszynek, PZW koło w Zbąszynku, Związek Kombatanów RP i Byłych Więźniów Politycznych, Parafialny Zespół Caritas koło w Zbąszynku i Kosieczynie. Koła Gospodyń Wiejskich, Stowarzyszenie Hodowców Gołębi, MKS „Syrena” Zbąszynek, LZS „Znicz” Kosieczyn, LKS „Sokół” Dąbrówka Wlkp., TKKF „Semafor” Zbąszynek, TKKF Sokół Dąbrówka Wlkp., UKS „Junior” Zbąszynek, UKS przy ZST w Zbąszynku, Klub Sportowy „Olimp” Kręcko, Stowarzyszenie Brydża Sportowego Zbąszynek, oraz inne organizacje i instytucje wspierające działalność gminy.

Większość organizacji korzysta z oferty otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych ogłaszanych przez Burmistrza Zbąszynka w ramach programu współpracy z organizacjami pozarządowymi. W 2013 r. w obszarze kultura wybrano do realizacji 12 ofert na kwotę 37.000 zł, w obszarze ochrona i promocja zdrowia 4 oferty na kwotę 7.500,00 zł oraz w obszarze upowszechniania kultury fizycznej i sportu wybrano 8 ofert na kwotę dofinansowania 120.000,00 zł.

10. Działalność Ośrodka Pomocy Społecznej w Zbąszynku

1) Zadania i formy pomocy realizowane przez OPS

Pomoc społeczna jako istotna część polityki społecznej, kierowana jest do osób i rodzin niezdolnych do samodzielnego zaspokajania niezbędnych potrzeb życiowych.

Realizacja pomocy odbywa się na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Warunki korzystania z pomocy społecznej:

1. wystąpienie trudności życiowych przewidzianych w ustawie,
2. brak dochodów lub bardzo niski poziom dochodów, uniemożliwiający normalne funkcjonowanie.

Rodzaje pomocy społecznej:

- a) środowiskowo-usługowa: udzielana w miejscu zamieszkania osoby,
  - rzeczowa,

- pieniężna,

b) instytucjonalna (np. domy pomocy społecznej).

Rodzaje świadczeń pomocy społecznej:

1. świadczenia pieniężne: m.in. zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy, pomoc na ekonomiczne usamodzielnienie.
2. świadczenia niepieniężne: praca socjalna, składki na ubezpieczenie zdrowotne, składki na ubezpieczenie społeczne, schronienie, posiłek, niezbędne ubranie, usługi opiekuńcze.

Celem pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pomoc społeczna winna, w miarę możliwości, doprowadzić do życiowego usamodzielniania osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Celem pomocy społecznej jest zapobieganie powstawaniu trudnych sytuacji życiowych.

Realizacja zadań oraz tworzenie systemu wsparcia społecznego leży w zakresie działań Ośrodka Pomocy Społecznej przy współdziałaniu z prowadzoną na terenie gminy i powiatu działalnością organizacji społecznych, Kościoła Katolickiego i innych kościołów, związków wyznaniowych, fundacji, stowarzyszeń, pracodawców oraz osób fizycznych i prawnych.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Zbąszynku jest jednostką organizacyjną Gminy Zbąszynek, działającą od dnia 1 czerwca 1990 roku na mocy Uchwały Nr XXXIII/17/93 Rady Miejskiej w Zbąszynku z dnia 04 listopada 1993 roku, finansowaną w formie jednostki budżetowej.

Ośrodek realizuje zadania własne i zadania zlecone gminie z zakresu pomocy społecznej.

Ustawowo zadania pomocy społecznej finansowane są z budżetu państwa oraz ze środków własnych gminy.

Do zadań Ośrodka w zakresie pomocy społecznej należy w szczególności:

- analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej,
- przyznawanie i wypłacanie przewidzianych prawem świadczeń,
- pobudzanie społecznej aktywności w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin,
- tworzenie warunków organizacyjnych funkcjonowania pomocy społecznej w gminie, w tym rozbudowa niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- praca socjalna, rozumiana jako działalność zawodowa, skierowana na pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskaniu zdolności funkcjonowania w społeczeństwie oraz tworzeniu warunków sprzyjających temu celowi,
- współpraca i współdziałanie z innymi jednostkami oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy społecznej.

Pomocy społecznej udziela się z powodów określonych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej, tj. ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej całonocne placówki opiekuńczo-wychowawcze, trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu i narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

2) Główne problemy mieszkańców gminy z perspektywy OPS

a) Charakterystyka grup objętych pomocą społeczną

Szczegółową analizę powodów przyznawania pomocy społecznej w Gminie Zbąszynek oraz ilości środowisk objętych pomocą w latach 2009-2011 przedstawia poniższa tabela, przy czym należy zaznaczyć, iż w niektórych rodzinach wystąpiło wiele powodów trudnej sytuacji.

Tabela nr 17. Powody udzielania pomocy i liczba środowisk objętych pomocą

Powód udzielenia pomocy	Ilość środowisk objętych z tego powodu pomocą w latach:		
	2009	2010	2011
Bezdomność	3	3	3
Bezrobocie	72	73	57
Niepełnosprawność	76	74	76
Długotrwała choroba	100	60	48
Bezradność w tym:	169	164	157
<i>Rodziny niepełne</i>	45	39	31
<i>Rodziny wielodzietne</i>	35	22	19
Problemy alkoholowe	34	32	20
Powrót z zakładu karnego	4	5	5
Przemoc w rodzinie	4	3	2
Osoby samotne	77	78	81
Usługi opiekuńcze	7	11	17
Razem	966	503	466

Wykres nr 11. Powody udzielania pomocy przez OPS w Zbąszynku.

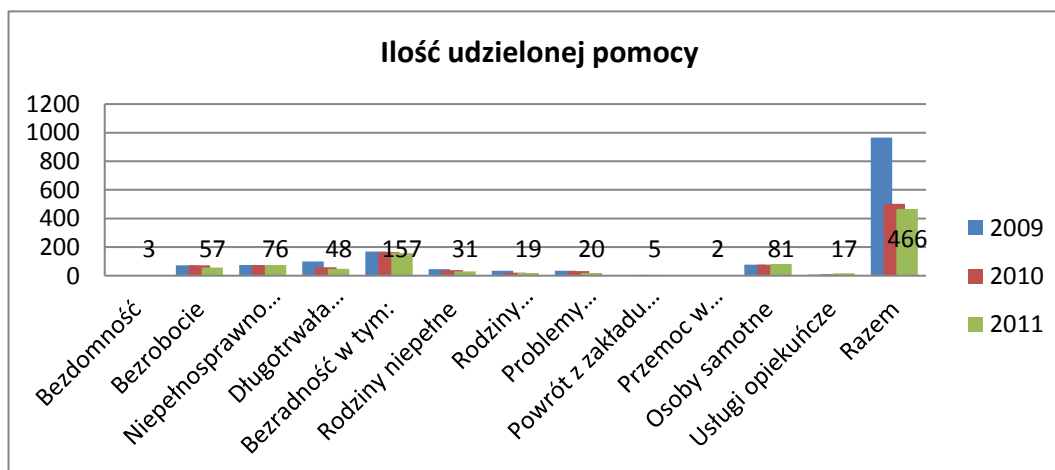
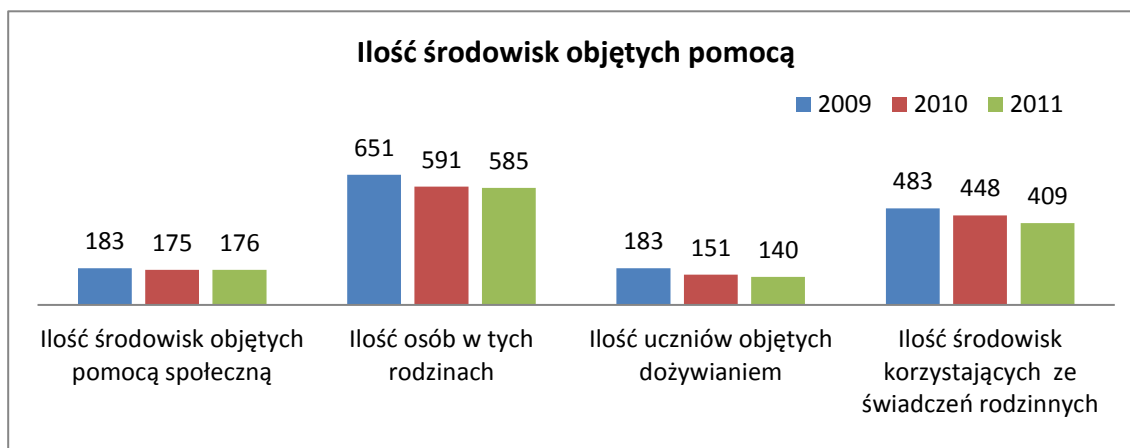

Tabela nr 18 . Ilość środowisk objętych pomocą społeczną

	2009	2010	2011
Ilość środowisk objętych pomocą społeczną	183	175	176
Ilość osób w tych rodzinach	651	591	585
Ilość uczniów objętych dożywianiem	183	151	140
Ilość środowisk korzystających ze świadczeń rodzinnych	483	448	409

Wykres nr 12. Ilość środowisk objętych pomocą

Główne powody udzielania pomocy przez OPS w Zbąszynku to bezradność, choroba, samotność, niepełnosprawność, bezrobocie i alkoholizm. Ilość udzielanej pomocy i środowisk objętych pomocą utrzymuje się na podobnym poziomie.

b) Identyfikacja najważniejszych problemów społecznych

Od kilku lat główną przyczyną przyznawania pomocy społecznej w Gminie Zbąszynek jest problem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach wielodzietnych i niepełnych. Niestety, nierzadko bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodziny, nieumiejętność rozwiązania problemów, z jakimi się boryka, powodują głębokie kryzysy. W takim przypadku instytucje oświatowe gminy, OPS w Zbąszynku oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze odgrywają istotną rolę we wsparciu i pomocy rodzinie.

Aby zapobiegać negatywnym zjawiskom występującym na terenie szkół, czy też pojawiającym się w środowisku życia uczniów, szkoły wszystkich szczebli edukacyjnych prowadzą zajęcia profilaktyczne, m.in. z zakresu profilaktyki uzależnień, profilaktyki przemocy oraz inne dotyczące umiejętności interpersonalnych.

W Gminie Zbąszynek wszystkie szkoły podstawowe i gimnazjum realizują dożywianie uczniów, jednak corocznie liczba chętnych na posiłki zmniejsza się, co może być oznaką poprawy poziomu życia rodzin zamieszkałych na terenie gminy.

Rodziny naszej gminy mogą liczyć również na wsparcie finansowe w formie stypendiów szkolnych. Każda rodzina spełniająca kryteria dochodowe określone w art. 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej może skorzystać z takiej pomocy.

Tabela nr 19. Liczba rodzin korzystających ze stypendiów szkolnych

Rok	Liczba rodzin	Liczba uczniów	Roczna kwota
2007	49	160	64.626,00 zł
Styczeń/czerwiec 2011	10	25	27 300,00 zł
Wrzesień/grudzień 2011	20	40	23 468,20 zł
Styczeń/czerwiec 2012	17	37	25 878,00 zł
Wrzesień/grudzień 2012	32	62	21 306,40 zł

Tabela nr 19a. Liczba rodzin korzystających z zasiłków szkolnych

Rok	Liczba rodzin	Liczba uczniów	Roczna kwota
Styczeń/czerwiec 2012	1	4	1 296,00 zł
Wrzesień/grudzień 2012	2	4	939,80 zł

Prócz instytucji pomocy społecznej niesieniem wsparcia dzieciom w środowisku zajmują się również świetlice środowiskowe, pedagodzy i kuratorzy, itp.

Według danych uzyskanych z Sądu Rejonowego w Świebodzinie nadzorem kuratorskim w Gminie Zbąszynek w 2013 roku objętych jest 22 rodziny mających nadzór kuratora wobec nieletnich.

Tabela nr 20. Liczba rodzin z nadzorem kuratora

Rok	Liczba rodzin z nadzorem kuratora wobec nieletniego
2007	12
2013	22

Według danych uzyskanych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świebodzinie na terenie Gminy Zbąszynek jest 8 rodzin zastępczych, w tym 4 rodziny spokrewnione i 4 rodziny niespokrewnione. Rodzice biologiczni mają ograniczoną władzę rodzicielską z różnych powodów, np. brak zainteresowania dzieckiem ze strony matki, alkoholizm rodziców. Rodziny zastępcze nie mają kuratora.

Tabela nr 21. Liczba rodzin zastępczych

Rok	Liczba rodzin spokrewnionych	Liczba rodzin niespokrewnionych/niezawodowe	Razem
2007	6	3	9
2013	4	4	8

Na terenie Gminy Zbąszynek działalność wychowawczo-opiekuńczą prowadzą świetlice środowiskowe. Do każdej z nich uczęszcza przeciętnie 17 dzieci. Działa też jedna świetlica dla dzieci niepełnosprawnych, w której na zajęcia odbywające się dwa razy w tygodniu przychodzi średnio 7 osób niepełnosprawnych z terenu Zbąszynka.

Także niepełnosprawność i długotrwała choroba stanowią ważny powód wspierania osób i rodzin. Można przyjąć, że długotrwała choroba musi trwać co najmniej 6 miesięcy. Istnienie długotrwałej lub ciężkiej choroby stwierdza lekarz, wydając zaświadczenie. Długotrwała lub ciężka choroba to przesłanka uprawniająca między innymi do zasiłku okresowego, usług opiekuńczych, zasiłku pielęgnacyjnego czy świadczenia pielęgnacyjnego. Usługi opiekuńcze świadczone są na rzecz osób samotnych, starych, często z długotrwałą chorobą, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, jeśli rodzina nie może im takiej opieki zapewnić.

Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktu z otoczeniem.

Usługi świadczone są w miejscu zamieszkania klientów potrzebujących pomocy przez opiekunki zatrudnione w tutejszym Ośrodku Pomocy Społecznej.

Istotną przyczyną przyznawania pomocy w gminie w latach 2009-2011 roku było bezrobocie. Pomimo dobrej koniunktury na lokalnym rynku pracy problem ten nadal dotyka mieszkańców naszej gminy przede wszystkim młodzież, kobiety, osoby o niskich kwalifikacjach zawodowych oraz osoby niepełnosprawne. Brak zatrudnienia nie jest tylko indywidualnym problemem człowieka nim dotkniętego, ale niewątpliwie wpływa na życie i funkcjonowanie całej rodziny, stając się źródłem licznych problemów i dysfunkcji.

Znaczna ilość świadczeń pomocy społecznej w latach 2009-2011 roku została przyznana z powodu nadużywania alkoholu przez członka rodziny, które przyczynia się do powstawania szeregu negatywnych zjawisk, skutecznie ograniczających wydolność rodzin nimi dotkniętych. Alkoholizm oraz inne uzależnienia, takie jak narkomania i nikotynizm, to zauważalne zjawiska w obszarze pomocy społecznej. Są one trudne do rozwiązania, gdyż zarówno ich źródłem, jak i ich skutkiem są inne problemy.

Nadużywanie alkoholu i środków psychoaktywnych powoduje szkody we wszystkich sferach życia człowieka. Wśród przyczyn popadania w alkoholizm można wymienić uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych, utratę zatrudnienia. Zjawisko narkomanii wzrasta z kolei z powodu zwiększającej się dostępności do środków psychoaktywnych, pewnego rodzaju mody na zażywanie narkotyków wśród młodzieży, braku autorytetów i celów życiowych.

W Gminie Zbąszynek od wielu lat realizowany jest Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, a od 2007 r. również Program Przeciwdziałania Narkomanii.

Na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych w gminie przeznaczane są środki uzyskiwane z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

Z analizy danych OPS wynika, że od kilku lat w Gminie Zbąszynek następuje stopniowe starzenie się społeczności lokalnej. Postępujące starzenie się społeczeństwa oraz pogarszająca się sytuacja materialna osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych, skutecznie ogranicza im samodzielny, pełny i czynny udział w życiu społecznym. Widoczne jest to przede wszystkim w rosnącym zapotrzebowaniu na usługi opiekuńcze świadczone na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych w miejscu zamieszkania i w Domu Dziennego Pobytu. Ludzie starsi w Gminie Zbąszynek objęci są systemem wsparcia, korzystają z wielu form pomocy takich jak:

- pomoc finansowa,
- usługi opiekuńcze,
- korzystanie z gotowych posiłków,
- pomoc w załatwianiu spraw osobistych i urzędowych,
- pomoc w przygotowaniu dokumentacji do Domu Pomocy Społecznej,
- pomoc w uzyskaniu stopnia niepełnosprawności.

Schemat najważniejszych problemów z perspektywy OPS w Zbąszynku

Tendencje w zakresie występujących problemów w 2011 roku w odniesieniu do lat 2009-2010 r. przedstawia się następująco:

1. Bezrobocie	znaczny spadek
2. Niepełnosprawność	niewielki wzrost
3. Długotrwała choroba	znaczny spadek
4. Bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych	niewielki spadek
5. Alkoholizm	spadek
6. Ilość środowisk objętych pomocą	spadek
7. Ilość dożywianych uczniów	spadek
8. Ilość jednoosobowych gospodarstw	niewielki wzrost
9. Usługi opiekuńcze	znaczny wzrost

c) Kapitał społeczny gminy oraz zasoby umożliwiające rozwiązywanie problemów społecznych

Na system pomocy w gminie osobom i rodzinom z grup szczególnego ryzyka składają się skoordynowane działania prowadzone przez wiele instytucji m.in. pomoc społeczną, służbę zdrowia, oświatę oraz organizacje pozarządowe. Współpraca instytucji sprawia, że oferowana pomoc jest bardziej skuteczna i efektywna, co ma ogromne znaczenie dla szybkiej poprawy funkcjonowania osób i rodzin w społeczności lokalnej co w następstwie przekłada się na rozmiar występujących w gminie problemów społecznych.

Uzupełnienie rodziny;

Przedszkola i szkoły:

- Niepubliczne Przedszkole „Pod Muchomorkiem „ w Zbąszynku
- Niepubliczne Przedszkole w Kosieczynie
- Niepubliczne Przedszkole w Dąbrówce Wlkp.
- Niepubliczne Przedszkole w Kręcku
- Niepubliczne Przedszkole „Gucio” w Rogozińcu
- Szkoły Podstawowe w Zbąszynku, Dąbrówce Wlkp. i Kosieczynie
- I Gimnazjum w Zbąszynku
- Zespół Szkół Technicznych w Zbąszynku
- Zespół Szkół Leśnych w Rogozińcu

Placówki wychowania pozaszkolnego:

- Świetlice środowiskowe

Placówki integracyjne:

- Dom Dziennego Pobytu prowadzony przez OPS
- Zbąszyński Uniwersytet Trzeciego Wieku w Zbąszynku

Wspomaganie rodziny:

Pomoc prawna i materialna oraz poradnictwo:

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Zbąszynku
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zbąszynku
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Zbąszynku
- Punkt Konsultacyjny d/s Uzależnień /od alkoholu i narkotyków/
- Specjalista Terapii Uzależnień
- Rewir dzielnicowych w Zbąszynku
- Asystenci rodzinni

Opieka zdrowotna:

- Lekarze rodzinni
- NZOZ Centrum Medyczne Zdrowita Zbąszynek
- Centrum Rehabilitacyjne Ewa - Med Zbąszynek

Kultura i sport:

- Zbąszynecki Ośrodek Kultury
- Ośrodek Sportu i Rekreacji w Zbąszynku
- UKS Zbąszynek
- Kluby sportowe Gminy Zbąszynek

Organizacje i Stowarzyszenia Samopomocowe

- Parafialne Zespoły „Caritas” w Zbąszynku i Kosieczynie
- Klub AA i Klub AI - Anon w Zbąszynku
- Związki Emerytów i Rencistów w Gminie Zbąszynek
- Związek Drużyn ZHP Zbąszynek
- Świebodziński Związek Kresowian koło Terenowe Kosieczyn
- Fundacja „Spieszmy się”, Fundacja Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym „Leśna Kraina” w Rogozińcu

11. Problemy, potrzeby oraz zasoby społeczne zidentyfikowane na podstawie ankiet oraz podczas warsztatów.

1) Efekty analiz warsztatowych

Podczas warsztatów liderzy lokalnej społeczności szeroko dyskutowali temat problemów ją trapiących, jako że to właśnie ich precyzyjna identyfikacja powinna być punktem wyjścia dla celów i działań przewidzianych niniejszym dokumentem. Do najistotniejszych problemów społecznych w Gminie Zbąszynek zaliczono zatem:

	Problem
1.	Mała aktywność w usprawnianiu niepełnosprawnych
2.	Niska wiedza o możliwości wypożyczenia i pozyskania środków na sprzęt ortopedyczny
3.	Nadużywanie alkoholu przez dorosłych
4.	Spożywanie alkoholu przez młodzież
5.	Palenie papierosów przez młodzież
6.	Dysfunkcje opiekuńczo-wychowawcze w rodzinach
7.	Kryzys moralny, kryzys wartości w rodzinie
8.	Brak zrozumienia, wzajemnego wsparcia i współpracy między rodzicami a szkołą
9.	Zwiększająca się liczba dzieci z zaburzeniami emocjonalnymi
10.	Mała motywacja dzieci i młodzieży do zajęć pozalekcyjnych
11.	Zbyt duża liczba zwolnień z wf
12.	Otyłość i pogarszająca się sprawność fizyczna dzieci i młodzieży
13.	Asekuracyjna działalność lekarzy rodzinnych – kłopoty z uzyskaniem skierowań do specjalistów
14.	Mała świadomość obywatelska w zakresie wpływu mieszkańców na problemy w gminie
15.	Niewystarczające oznakowanie, które usprawniałoby dotarcie z pomocą do mieszkańców przysiółków znacznie oddalonych od miasta (np. pogotowie ratunkowe, energetyczne, straż pożarna, itp.),
16.	Bezrobocie jako uciążliwość dla grup mieszkańców o długookresowym bezrobociu
17.	Niskie zarobki

Uczestnicy warsztatów nie poprzestając na stworzeniu powyższego katalogu dokonali również hierarchizacji problemów. Spośród wszystkich wymienionych za dominujące uznano:

	WAGA PROBLEMU; przyznane punkty ważności problemu; 13 podmiotów/liderów społecznych	pkt
	Problem	
1	Mała aktywność w usprawnianiu niepełnosprawnych	52
2	Niska wiedza o możliwości wypożyczenia i pozyskania środków na sprzęt ortopedyczny	52
3	Nadużywanie alkoholu przez dorosłych	45
4	Spożywanie alkoholu przez młodzież	56
5	Palenie papierosów przez młodzież	56
6	Dysfunkcje opiekuńczo-wychowawcze w rodzinach	47
7	Kryzys moralny, kryzys wartości w rodzinie	54
8	Brak zrozumienia, wzajemnego wsparcia i współpracy między rodzicami a szkołą	42
9	Zwiększająca się liczba dzieci z zaburzeniami emocjonalnymi	50
10	Mała motywacja dzieci i młodzieży do zajęć pozalekcyjnych	50
11	Zbyt duża liczba zwolnień z wf	38
12	Otyłość i pogarszająca się sprawność fizyczna dzieci i młodzieży	54
13	Asekuracyjna działalność lekarzy rodzinnych – kłopoty z uzyskaniem skierowań do specjalistów	50
14	Mała świadomość obywatelska w zakresie wpływu mieszkańców na problemy w gminie	45
15	Brak oznakowania i informacji, usprawniających dotarcie z pomocą do mieszkańców przysiółków znacznie oddalonych od miasta (np. pogotowie ratunkowe, straż poż., pogotowie gazowe, energetyczne, itp.),	51
16	Bezrobocie jako uciążliwość dla długookresowo bezrobotnych	47
17	Niskie zarobki	48
18	Wulgaryzm słowny młodzieży	24

Punktacja problemu: bardzo istotny - 5 pkt, istotny - 4 pkt, przeciętny - 3 pkt, mało istotny - 2 pkt, nieistotny - 1 pkt.

2) Wyniki badań ankietowych.

Ankieta - Diagnoza Lokalnych zagrożeń społecznych przeprowadziło Małopolskie Centrum Profilaktyki w marcu 2013 r. Badanie przeprowadzono na 56 osobowej grupie 46 kobiet i 10 mężczyzn w wieku 40-70 lat.

Pytania:

1. Jakie problemy są najistotniejsze w społeczności lokalnej?

	Bardzo istotny	Istotny	Przeciętny
Bezrobocie	8	19	29
Alkoholizm	15	18	23
Zubożenie społeczeństwa	11	27	18
Kryzys rodziny	11	25	20
Wzrost przestępczości	7	10	39
Narkomania	13	7	36
Kryzys norm moralnych	12	21	23
Problemy mieszkaniowe	9	12	35
Zanieczyszczenie środowiska	13	14	29
HIV/AIDS	3	7	46

2. Czy dostęp do alkoholu powinien być ograniczony lub kontrolowany?

odpowiedź	Liczba odpowiedzi
tak	40/71%

nie	14/25%
nie wiem	2/4%

3. O której godzinie powinny być zamykane sklepy z alkoholem?

odpowiedź	Liczba odpowiedzi
18:00	13/23%
20:00	31/55%
22:00	12/22%

4. Czy jesteś zadowolony ze swojego lekarza rodzinnego?

odpowiedź	Liczba odpowiedzi
tak	42/75%
Nie	14/25%

5. Czy wiesz gdzie zgłosić nieprawidłowości w pracy personelu medycznego?

odpowiedź	Liczba odpowiedzi
tak	33/59%
Nie	23/41%

6. Czy jesteś zadowolony z usługi pogotowia ratunkowego?

odpowiedź	Liczba odpowiedzi
tak	49/88%
Nie	7/12%

7. Czy masz wystarczający dostęp do usług lekarza specjalisty?

odpowiedź	Liczba odpowiedzi
tak	32/57%
Nie	24/43%

8. Czy jesteś zadowolony/a z usług szpitala w Świebodzinie?

odpowiedź	Liczba odpowiedzi
tak	40/71%
Nie	16/29%

Na podstawie ankiety i spotkań warsztatowych liderów zidentyfikowano problemy społeczne naszej gminy, określono deficyty, braki i potrzeby społeczne mieszkańców gminy. Do dominujących problemów społecznych rodziny zaliczono przede wszystkim: palenie papierosów i spożywanie napojów alkoholowych przez młodzież, pogarszająca się sprawność fizyczna dzieci i młodzieży, kryzys moralny rodziny, długotrwałe bezrobocie, niskie zarobki. Za największe problemy społeczne wobec osób starszych ankietowani uznali problemy zdrowotne oraz mała wiedza o możliwości pozyskiwania środków na sprzęt ortopedyczny.

Większość ankietowanych stwierdziła, że w celu poprawy życia mieszkańców gminy należałoby rozszerzyć współpracę z instytucjami i organizacjami pozarządowymi, przeciwdziałać społecznej bierności oraz podejmować działania mające na celu zapobieganie wykluczeniu społecznemu.

V. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT, narzędzie powszechnie stosowane m.in. w marketingu, pozwala ocenić dany podmiot, przedsięwzięcie z czterech punktów widzenia: jego mocnych i słabych stron jako uwarunkowań wewnętrznych oraz szans i zagrożeń jako uwarunkowań zewnętrznych. Analiza ta daje zatem pełen obraz obecnej oraz przewidywanej sytuacji, stanowiąc dobrą podstawę dla planowania kierunków rozwojowych danego obiektu.

Uczestnicy warsztatów wykorzystali to narzędzie dla opisu Gminy Zbąszynek, jej teraźniejszości oraz przyszłości. Efekty ich pracy zawarte są w poniższych tabelach.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • istniejący system wsparcia społecznego, w tym instytucji pomocy społecznej • przychylność władz samorządowych • świadomość konieczności współpracy z organizacjami pozarządowymi • rozwój działań służących profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień, głównie alkoholowych, chęć pomocy członków GKPiRPA • profesjonalna i zaangażowana kadra instytucji znajdujących się na terenie Gminy • zasoby ludzkie i lokalowe do wykorzystania • rosnące ambicje młodych ludzi do podnoszenia kwalifikacji zawodowych • znajomość problemów społecznych gminy przez odpowiednie służby pomocy społecznej • rosnące zainteresowanie mieszkańców uczestnictwem w procesie decyzyjnym • wzajemne wsparcie między rodzinami i pomoc członków rodziny • opracowany Plan Rozwoju Lokalnego 	<ul style="list-style-type: none"> • mała liczba organizacji pozarządowych • brak informacji n/t pozyskiwania środków z Unii Europejskiej • brak systemowych, krajowych rozwiązań w zakresie problemów rodziny • roszczeniowe postawy świadczeniobiorców • brak zrozumienia i tolerancji ze strony społeczeństwa w stosunku do sytuacji marginalizowanych grup społecznych • niska świadomość społeczeństwa wobec konieczności przyznania się do nałogu i biedy • brak chęci rozwijania zainteresowań przez młodzież szkolną poza zajęciami lekcyjnymi • brak chęci spędzania aktywnie wolnego czasu przez młodzież i osoby starsze • długotrwałe uzależnienie rodzin od pomocy społecznej, niewydolność wychowawcza rodziny • brak wypracowanych systemów wspomagania działań profilaktycznych • dziedziczenie bezrobocia i patologii • bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu swoich problemów • brak form wsparcia długookresowo bezrobotnych w formie ekonomii społecznej

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • aktywizacja bezrobotnych, umożliwienie kształcenia i podwyższania kwalifikacji • rozwój wolontariatu • większa otwartość instytucji samorządowych na współpracę z innymi instytucjami w zakresie problemów społecznych • łączenie potencjałów administracji publicznej i innych organizacji • edukacja społeczeństwa w kierunku pozytywnego kształtowania świadomości i poczucia wartości • polityka państwa stawiająca na rozwój edukacji • większy dostęp do opieki specjalistycznej (psychologa, logopedy, prawnika) • stworzenie możliwości rehabilitacji dla dzieci i osób starszych • opracowanie i realizacja programów wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży z rodzin najuboższych • wspieranie absolwentów w aktywizacji zawodowej • sprawnie działające grupy wsparcia 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczające zrozumienie problemów społecznych w gminie przez władze centralne • postępująca degradacja społeczna bezrobotnych • zbyt mały udział podatków dochodowych w budżecie gminy • rozwój szarej strefy gospodarczej • samotność osób starszych • emigracja młodych i wykształconych osób w poszukiwaniu pracy • mała skuteczność leczenia odwykowego • nałogi (alkohol, narkotyki, papierosy i inne) • relatywnie niskie dochody mieszkańców • brak dostatecznych środków finansowych na realizację programów pomocowych • brak systemowych rozwiązań w zakresie zapobiegania kryzysom w rodzinie

<ul style="list-style-type: none"> • stworzenie sieci współpracy podmiotów lokalnych, działających na rzecz rodziny • podjęcie działań na rzecz rozwoju sieci placówek wsparcia 	
---	--

Zespół dokonujący diagnozy problemów społecznych na terenie gminy korzystał z szeregu możliwości, jakie stwarza funkcjonowanie jednostek organizacyjnych samorządu terytorialnego oraz instytucji współdziałających w szeroko rozumianym obszarze polityki społecznej. Nie poprzestając na analizie źródeł zastanych, którymi dysponują Ośrodek Pomocy Społecznej, Komenda Powiatowa Policji, Powiatowy Urząd Pracy i inne, korzystano również z badań ankietowych i analizy SWOT.

Z analizy zebranych danych wynika, że

- Sfera ubóstwa się nie poszerza; obserwuje się raczej zjawisko dziedziczenia biedy.
- Najbardziej narażone na ubóstwo są osoby bez pracy i rodziny wychowujące dzieci.
- Osoby zwalniane z zakładów karnych cechuje duża bezradność życiowa związana z zerwaniem więzi z rodziną i społecznością lokalną.
- Społeczeństwo się starzeje.
- Należy dążyć do zmiany metod pracy socjalnej z opiekuńczych na aktywizujące.
- Świadczenia i usługi należy adresować do tych, którzy ich rzeczywiście potrzebują, a nie do tych, którzy najgłośniej się ich domagają.
- Istnieją osoby i grupy zagrożone wykluczeniem społecznym. To do nich głównie powinny być skierowane działania programów i projektów wynikających ze strategii.
- Długotrwałe bezrobocie dotyka przede wszystkim młodzieży, kobiet, osób o niskich kwalifikacjach oraz osoby niepełnosprawne.
- Osoby biedne i bezrobotne są często dotknięte kryzysem psychicznym, co jest skutkiem braku poczucia bezpieczeństwa socjalnego i zdrowotnego.
- Zagrożenie wykluczeniem osób starszych jest spowodowane głównie pogarszaniem się stanu zdrowia oraz ograniczeniem aktywności społecznej.
- Osoby uzależnione na skutek postępującej degradacji psychofizycznej tracą zdolność do efektywnego funkcjonowania w rolach społecznych i zawodowych, tracą posiadane miejsca pracy i mają ograniczone zdolności do skutecznego poszukiwania zatrudnienia.
- Wobec wielości i złożoności potrzeb i problemów społecznych, konieczna jest ścisła współpraca samorządu lokalnego z organizacjami pozarządowymi oraz rozwój wolontariatu.
- Istnieje pilna potrzeba wdrażania programów profilaktycznych. Najlepsza profilaktyka to właściwe programy w szkołach i innych instytucjach, nastawione na wartości etyczne - ze szczególnym podkreśleniem wartości rodziny i solidarności społecznej.

Zespół przygotowujący strategię uznał, że problemami, dla których należy zaprogramować działania, to:

Problem 1:

Dysfunkcje opiekuńczo-wychowawcze w rodzinach wymagających profesjonalnej pomocy w rozwiązywaniu pojawiających się trudności, które rzutują na wszechstronny rozwój dzieci i młodzieży.

Problem 2:

Zbyt mało skuteczna współpraca organizacji pozarządowych i podmiotów zajmujących się pomocą dziecku i rodzinie z samorządem lokalnym, tak by lepiej koordynować działania związane ze skuteczniejszym rozwiązywaniem problemów społecznych.

Problem 3:

Postępujące starzenie się społeczeństwa oraz pogarszająca się sytuacja materialna osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych, skutecznie ograniczająca im samodzielny, pełny i czynny udział w życiu społecznym.

Problem 4:

Używanie środków psychoaktywnych, oraz coraz częstsze uzależnienia behawioralne przyczyniające się do powstawania szeregu negatywnych zjawisk, skutecznie ograniczających wydolność rodzin nimi dotkniętych.

Problem 5:

Bezrobocie, które skutecznie uniemożliwia realizację celów osobistych i zawodowych grupie mieszkańców pozostających długotrwale bez pracy, pogłębiając obszary ubóstwa.

Ponadto do kwestii ważnych, a nie ujętych na powyższym wykazie, zaliczono pomoc dzieciom chorym i upośledzonym, dzieciom z domów dziecka, leczenie narkomanów, pomoc ludziom dotkniętym klęskami żywiołowymi oraz pomoc osobom bezdomnym. Należy dodać, że w prezentowanym zestawieniu pominięto kwestie pomocy byłym więźniom, uchodźcom, ofiarom wojen w różnych krajach świata, pomoc Polakom powracającym do ojczyzny, osobom chorym na AIDS, które liczebnie nie stanowią dotychczas znaczącego problemu, zatem nie wymagają rozwiązań strategicznych.

VI. KIERUNKI ROZWOJU

1. Misja Gminy Zbąszynek w zakresie polityki społecznej

Misją Gminy Zbąszynek w zakresie rozwiązywania problemów społecznych jest pomoc w zapewnieniu mieszkańcom bezpieczeństwa socjalnego, przeciwdziałanie marginalizacji i alienacji osób i rodzin, które z różnych przyczyn są niesamodzielne oraz zminimalizowanie rozmiarów i skutków innych zjawisk społecznie negatywnych.

Określone działania strategiczne podejmowane są w kierunku zabezpieczenia potrzeb socjalnych jednostek i rodzin, uzyskania stanu wolności od niedostatku, bądź od obniżenia poziomu życia spowodowanego utratą możliwości zarobkowania, chorobą, inwalidztwem, starością, zwiększonym obciążeniem rodzinnym, bezradnością oraz innymi sytuacjami losowymi.

Celem strategii jest podjęcie systemowych rozwiązań problemów społecznych występujących w Gminie Zbąszynek i destabilizujących życie mieszkańców.

Zapewnienie odpowiednich warunków do prawidłowego funkcjonowania osób i rodzin jest podstawowym zadaniem aktywnej i skutecznej polityki lokalnej.

Wytyczone cele zrealizowane zostaną przy wykorzystaniu istniejącego potencjału instytucji, organizacji i innych podmiotów działających w sferze społecznej. Zintegrowanie lokalnego środowiska zagwarantuje pomoc i wsparcie osobom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej oraz umożliwi mieszkańcom życie w poczuciu poszanowania godności każdej osoby, eliminowanie dysfunkcji oraz równy dostęp do zasobów podstawowych usług.

Realizacja celów zawartych w strategii możliwa będzie poprzez opracowanie, wdrażanie i monitorowanie szczegółowych programów operacyjnych powstających w odpowiedzi na pojawiające się problemy społeczne. Programy operacyjne ukierunkowane będą na rozwiązywanie najpilniejszych kwestii życia społecznego.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zbąszynek stanowi także podstawę do usystematyzowania działań i objęcia ich kontrolą społeczną w zakresie efektywności poszczególnych przedsięwzięć.

2. Cele strategiczne oraz cele operacyjne

Problem 1:

Dysfunkcje opiekuńczo-wychowawcze w rodzinach wymagających profesjonalnej pomocy w rozwiązywaniu pojawiających się trudności, które rzutują na wszechstronny rozwój dzieci i młodzieży.

Cel strategiczny I:

Wsparcie rodziny ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci z rodzin wielodzietnych.

Osiągnięciu ww. celu strategicznego służyć będą następujące cele operacyjne:

1. Pomoc w likwidacji przyczyn dysfunkcji wychowawczo-opiekuńczych.
2. Współpraca z instytucjami i organizacjami zajmującymi się opieką i pomocą rodzinie.
3. Zapewnienie dzieciom i młodzieży w tym niepełnosprawnym bezpieczeństwa socjalnego i rozwoju zgodnie z ich potrzebami.

Problem 2:

Zbyt mało skuteczna współpraca organizacji pozarządowych i podmiotów zajmujących się pomocą dziecku i rodzinie z samorządem lokalnym, tak by lepiej koordynować działania związane ze skuteczniejszym rozwiązywaniem problemów społecznych.

Cel strategiczny II:

Zwiększenie poziomu integracji społecznej.

Osiągnięciu tak określonego celu strategicznego służyć będą następujące cele operacyjne:

1. Wspieranie działań liderów społeczności lokalnych.
2. Wspieranie istniejących oraz nowopowstających organizacji pozarządowych.
3. Rozwój inicjatyw aktywizujących życie lokalnej społeczności.
4. Podejmowanie działań minimalizujących zjawisko izolacji i osamotnienia.
5. Rozszerzenie inicjatyw organizacyjnych i opiekuńczo-wychowawczych dla rodzin wielodzietnych, matek samotnie wychowujących dzieci.

Problem 3:

Postępujące starzenie się społeczeństwa oraz pogarszająca się sytuacja materialna osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych, skutecznie ograniczająca im samodzielny, pełny i czynny udział w życiu społecznym.

Cel strategiczny III:

Budowa systemu wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych w kierunku usprawnienia i aktywizacji oraz promowania zdrowego stylu życia.

Osiągnięciu tak określonego celu strategicznego służyć będą następujące cele operacyjne:

1. Usprawnienie i pobudzenie do aktywności kulturalnej.
2. Aktywizowanie osób starszych w tym zwiększenie oferty edukacyjnej.
3. Rozwój sportu, jego popularyzacja i promowanie aktywności fizycznej.
4. Wspieranie działań w zakresie zwiększenia usług w zakresie: kardiologii, diabetologii, ortopedii, dostępu do usług rehabilitacyjnych, profilaktyki (cukrzyca, nadciśnienie, nowotwory).

Problem 4:

Używanie środków psychoaktywnych, oraz coraz częstsze uzależnienia behawioralne przyczyniające się do powstawania szeregu negatywnych zjawisk, skutecznie ograniczających wydolność rodzin nimi dotkniętych.

Cel strategiczny IV:

Wzmocnienie systemu profilaktyki i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

Osiągnięciu ww. celu strategicznego służyć będą następujące cele operacyjne:

1. Aktywizacja osób uzależnionych od pomocy społecznej.
2. Wsparcie osób i rodzin dotkniętych wykluczeniem, przemocą.
3. Podniesienie poziomu świadomości społecznej w sferze zagrożenia uzależnieniami.
4. Zwiększenie aktywności społecznej młodzieży.

Problem 5:

Bezrobocie, które skutecznie uniemożliwia realizację celów osobistych i zawodowych grupie mieszkańców pozostających długookresowo bez pracy, pogłębiając obszary ubóstwa.

Cel strategiczny V:

Zwiększenie umiejętności adaptacyjnych mieszkańców gminy szczególnie na rynku pracy.

Osiągnięciu tak określonego celu strategicznego służyć będą następujące cele operacyjne:

1. Podniesienie świadomości swoich umiejętności wśród mieszkańców.
2. Rozwój przedsiębiorczości.
3. Zwiększenie adaptacyjności wśród długotrwale bezrobotnych.

Tak zdefiniowane cele strategiczne i operacyjne powinny być realizowane w formie konkretnych zadań, przedsięwzięć. Możliwe działania, jakie można podjąć w ramach wybranych celów strategicznych i operacyjnych, prezentują poniższe tabele.

3. System realizacji wybranych celów rozwojowych Gminy.

Problem 1:

Dysfunkcje opiekuńczo-wychowawcze w rodzinach wymagających profesjonalnej pomocy w rozwiązywaniu pojawiających się trudności, które rzutują na wszechstronny rozwój dzieci i młodzieży.

Cel strategiczny I:

Wsparcie rodziny ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci z rodzin wielodzietnych.

Cel operacyjny 1: Pomoc w likwidacji przyczyn dysfunkcji wychowawczo-opiekuńczych.			
Przykładowe działania/zadania	Realizatorzy Partnerzy	Termin realizacji	Wskaźniki
Program Wspierania Rodziny: przydzielanie asystenta rodziny, szkoła dla rodziców i wychowawców, biblioteka dla rodziców i inne.	OPS/Urząd Miejski/Org. pozarządowe (NGO)/Szkoły (JO)	2014-2016	Liczba asystentów, Liczba rodzin objętych wsparciem
Usprawnienie systemu wsparcia dla rodziny; doradztwo terapeutyczne i psychologiczne, prawne, socjalne inne w zależności od potrzeb.	OPS/GKRPA/J O/NGO	2014-2016	Liczba osób, którym udzielono pomocy
Powoływanie zespołów interdyscyplinarnych ds. opieki i wychowania.	OPS/JO/NGO/Sąd/Policja	2014-2016	Liczba spraw
Konferencja na temat rodziny.	NGO/OPS/JO	2014-2015	Wnioski z konferencji

Cel operacyjny 2: Współpraca z instytucjami i organizacjami zajmującymi się opieką i pomocą rodzinie.			
Opracowanie i wdrożenie Programu „Gmina Zbąszynek – Rodzina na 5 plus”.	Urząd Miejski/JOG	2014	Wdrożenie Programu, Liczba rodzin
Powołanie społecznego Pełnomocnika ds. Rodzin Wielodzietnych.	Burmistrz Zbąszynka	2014	Powołanie
Organizacja akcji charytatywnych dla pozyskania środków i towarów.	Caritas/NGO/OPS/JO	2014-2023	Liczba akcji, Liczba rodzin obj. pomocą

Cel operacyjny 3: Zapewnienie dzieciom i młodzieży w tym niepełnosprawnym bezpieczeństwa socjalnego i rozwoju zgodnie z ich potrzebami.			
Prowadzenie świetlic.	OPS/GKRPA	2014-2023	Liczba dzieci
Stypendia szkolne.	OPS	2014-2023	Liczba stypendiów
Organizacja zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych.	NGO/JO/ZOK/OŚiR	2014-2023	Liczba zajęć
Prowadzenie zajęć dla niepełnosprawnych.	Gmina/OPS/GKRPA	2014-2023	Liczba dzieci
Dożywianie dzieci w szkole.	OPS/JO/NGO	2014-2023	Liczba dzieci
Organizacja wypoczynku letniego i zimowego.	OPS/GKRPA/NGO	2014-2023	Liczba dzieci/ Liczba form
Wspieranie nowych form działań osłonowo-aktywizujących dzieci.	OPS/GKRPA/NGO	2014-2023	Liczba dzieci/ Liczba form

Problem 2:

Zbyt mało skuteczna współpraca organizacji pozarządowych i podmiotów zajmujących się pomocą dziecku i rodzinie z samorządem lokalnym, tak by lepiej koordynować działania związane ze skuteczniejszym rozwiązywaniem problemów społecznych.

**Cel strategiczny II:
Zwiększenie poziomu integracji społecznej**

Cel operacyjny 1: Wspieranie działań liderów społeczności lokalnych.			
Organizowanie kursów i szkoleń dla liderów lokalnych społeczności z zakresu animowania życia społecznego, zdobywania środków na inicjatywy społeczne itd.	Urząd Miejski /NGO/ZOK	2014-2023	Liczba i rodzaj szkoleń /liczba uczestników
Powołanie Pełnomocnika ds. Rodzin Wielodzietnych.	Burmistrz Zbąszynka	2014	Powołanie
Konsultacje dot. programu współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi	Burmistrz Zbąszynka	2014-2015	Liczba uczestników

Cel operacyjny 2: Wspieranie istniejących oraz nowopowstających organizacji pozarządowych.			
Wspieranie Centrów Aktywności Lokalnej dla mieszkańców.	Urząd Miejski /NGO /OSP/ KGW	2014-2023	Liczba utworzonych centrów
Wspieranie prawne i organizacyjne organizacji NGO.	Urząd Miejski /NGO	2014-2023	Liczba NGO
Realizacja Programu współpracy Gminy Zbąszynka z organizacjami pozarządowymi w zakresie wsparcia rodziny.	Urząd Miejski/NGO	2014-2023	Liczba podmiotów

Cel operacyjny 3: Rozwój inicjatyw aktywizujących życie lokalnej społeczności.			
Organizowanie różnego rodzaju imprez integracyjnych (festynów, spotkań, pikników)	ZUTW/NGO / ZOK/ OSiR/ Szkoły	2014-2023	Liczba zorganizowanych imprez, liczba uczestników
Organizowanie życia społeczno – kulturalnego w sołectwach na bazie świetlic i obiektów OSP.	/Rady sołectwie/NGO / OSP	2014-2023	Liczba inicjatyw,
Opracowanie i wdrożenie Programu Aktywności Lokalnej.	OPS	2014	Wdrożenie Programu

Cel operacyjny 4: Podejmowanie działań minimalizujących zjawisko izolacji i osamotnienia.			
Otwarte zajęcia NGO.	ZUTW/NGO / ZOK/OSiR/JO	2014-2023	Liczba organizacji
Likwidacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych.	Urząd Miejski OPS	2014-2023	Liczba ulepszeń
Wsparcie osób niepełnosprawnych do udziału w życiu publicznym;	OPS/NGO/ ZOK/JO	2014-2023	Liczba osób,

Cel operacyjny 5: Rozszerzenie inicjatyw organizacyjnych i opiekuńczo-wychowawczych dla rodzin wielodzietnych, matek samotnie wychowujących dzieci.			
Zbąszyńska Karta Rodziny „Rodzina na 5 plus”.	Urząd Miejski	2014-2023	Liczba kart
Podjęcie inicjatyw na rzecz ochrony macierzyństwa.	OPS/NGO	2014-2023	Liczba inicjatyw
Kampanie społeczne.	Urząd Miejski/ OPS/NGO/JO	2014-2023	Liczba kampanii
Organizacja kampanii Tydzień Zbąszyńskiej Rodziny.	OPS/NGO/JO/ ZOK/OSiR/RS	2014-2023	Organizacja kampanii
Bezpłatna pomoc psychologiczno-prawna dla matek samotnie wychowujących dzieci i kobiet dotkniętych przemocą w rodzinie.	Urząd Miejski/ OPS/NGO	2014-2023	Liczba porad

Problem 3:

Postępujące starzenie się społeczeństwa oraz pogarszająca się sytuacja materialna osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych, skutecznie ograniczająca im samodzielny, pełny i czynny udział w życiu społecznym.

Cel strategiczny III: **Budowa systemu wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych w kierunku usprawnienia i aktywizacji oraz promowania zdrowego stylu życia.**

Cel operacyjny 1: Usprawnienie i pobudzenie do aktywności kulturalnej.			
Organizowanie cyklicznych imprez, wystaw, plenerów plastycznych itp.	ZOK/ Biblioteka Publiczna/ZUT W/NGO	2014-2023	Liczba zorganizowanych wystaw, imprez/liczba osób które obejrzały wystawę (wzięły udział w imprezie)
Organizowanie wyjazdów do kina, teatru.	ZOK /NGO /OPS	2014-2023	Liczba osób, które skorzystały z organizowanego wyjazdu
Prowadzenie zajęć artystycznych.	ZOK /NGO/ ZUTW	2014-2023	Liczba zorganizowanych zajęć/liczba osób
Poznawanie regionu i kultywowanie jego tradycji.	Szkoły/ NGO	2014-2023	Liczba zorganizowanych przedsięwzięć

Cel operacyjny 2: Aktywizowanie osób starszych w tym zwiększenie oferty edukacyjnej.			
Wspieranie systemu „Uczenie się przez całe życie”.	Szkoły/NGO/ ZUTW		Liczba zajęć i uczestników
Wprowadzenie różnych form aktywności w działania DDP.	OPS/JO/NGO	2014-2023	Formy aktywności

Wprowadzenie Zbąszyneckiej Karty Seniora 75 plus.	NGO	2014-2023	Liczba wyd. kart
Wspieranie programów i projektów podejmujących działania edukacyjno-zdrowotne aktywizujące osoby starsze.	RM/Burmistrz Zbąszynka/ NGO/OPS	2014-2023	Liczba działań
Opracowanie i wdrożenie Programu Wspierania Osób Niepełnosprawnych.	OPS	2014-2016	Wdrożenie programu

Cel operacyjny 3: Rozwój sportu, jego popularyzacja i promowanie aktywności fizycznej.			
Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej; <i>hala sportowa,</i>	Władze samorządowe/ OSiR/Szkoły/ NGO	2014-2023	Liczba wybudowanych (zmodernizowanych) boisk, kompleksów/
Organizowanie rozgrywek sportowych na szczeblu gminnym dla osób starszych.	OSiR /NGO /JO	2014-2023	Liczba zorganizowanych turniejów (zawodów)
Organizacja zajęć okresowych dla osób starszych; <i>tenis, nordicwalking, la,</i>	OSiR /NGO /JO/OPS	2014-2023	Liczba zorganizowanych turniejów (zawodów) sportowych

Cel operacyjny 4: Wspieranie działań w zakresie zwiększenia usług w zakresie: kardiologii, diabetologii, ortopedii, dostępu do usług rehabilitacyjnych, profilaktyki (cukrzyca, nadciśnienie, nowotwory).			
Współpraca z NZOZ w zakresie zwiększenia zatrudnienia w poradniach specjalistycznych w Zbąszynku.	NZOZ/Urząd Miejski/NGO	2014-2023	Liczba nowych etatów, liczb udzielonych porad
Wspieranie działań dot. zwiększenia oferty rehabilitacyjnej.	NZOZ/Urząd Miejski/NGO/ OPS	2014-2023	Liczba wykonanych usług
Inicjowanie i wspieranie działań w zakresie profilaktyki nowotworowej.	NZOZ/Urząd Miejski/NGO	2014-2023	Liczba i rodzaj podejmowanych wspólnie inicjatyw

Problem 4:

Używanie środków psychoaktywnych, oraz coraz częstsze uzależnienia behawioralne przyczyniające się do powstawania szeregu negatywnych zjawisk, skutecznie ograniczających wydolność rodzin nimi dotkniętych.

Cel strategiczny IV: Wzmocnienie systemu profilaktyki i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

Cel operacyjny 1: Aktywizacja osób uzależnionych od pomocy społecznej.			
Współpraca OPS z Powiatowym Urzędem Pracy w celu aktywizacji osób bezrobotnych.	OPS/Urząd Miejski /PUP	2014-2023	Częstotliwość kontaktów
Wspieranie organizacyjne grup wsparcia.	OPS/GKRPA	2014-2023	Liczba grup

Współpraca z grupą AA z możliwością utworzenia klubu abstynenta.	OPS/GKRPA	2014-2023	Liczba osób
--	-----------	-----------	-------------

Cel operacyjny 2: Wsparcie osób i rodzin dotkniętych wykluczeniem, przemocą.			
Praca socjalna i wsparcie finansowe rodzin.	OPS	2014-2023	Liczba rodzin objęta pomocą,
Poprawa warunków mieszkaniowych poprzez tworzenie lokali socjalnych.	Gmina Zbąszynek	2014-2023	Liczba utworzonych lokali socjalnych,
Opracowanie i wdrożenie programu w zakresie przeciwdziałania przemocy.	OPS/NGO	2014	Opracowanie dokumentu programowego
Zwiększenie dostępu do pomocy terapeutycznej poprzez współfinansowanie skutecznych projektów dot. terapii osób dotkniętych wykluczeniem/przemocą.	OPS/GKRPA/NGO	2014-2023	Liczba projektów
Wspieranie organizacyjne samopomocowych grup wsparcia.	OPS/GKRPA	2014-2023	Liczba grup
Utrzymywanie punktu konsultacyjnego.	GKRPA	2014-2023	Liczba udzielonych porad
Wspieranie grupy AA i Al-Anon oraz działanie w kierunku tworzenia nowych grup wsparcia; <i>kluby abstynenta itp.</i>	GKRPA/OPS	2014-2023	Liczba korzystających ze wsparcia

Cel operacyjny 3: Podniesienie poziomu świadomości społecznej w sferze zagrożenia uzależnieniami.			
Diagnoza zagrożenia uzależnieniami w tym zagrożeń behawioralnych.	GKRPA/OŚW IATA	2014-2023	Liczba uzależnionych
Kampanie społeczne nt. przyczyn i skutków zagrożeń behawioralnych.	GKRPA	2014-2023	Ilość i formy kampanii
Szkoła dla rodziców i wychowawców.	OPS/Oświata	2014-2023	Liczba uczestników, spotkań

Cel operacyjny 4: Zwiększenie aktywności społecznej młodzieży.			
Wspieranie dzieci i młodzieży utalentowanej.	Rada Miejska NGO/JO	2014-2023	Liczba udzielonych stypendiów za wyniki w nauce.
Wprowadzanie zachęt, motywowanie do nauki.	Rada Miejska /NGO /JO	2014-2023	Liczba zachęt, liczba uczniów, która wzięła udział w olimpiadach, konkursach szkolnych
Organizacja konkursu gminnego pt. „Nowe inicjatywy aktywności szkolnej”.	NGO/JO/GKRPA	2014-2020	Liczba inicjatyw
Wspieranie organizacyjno-prawne nowo powstałych organizacji działających na rzecz dzieci i młodzieży.	OPS/Urząd Miejski/NGO	2014-2023	Liczba nowych
Zwiększenie kwoty na zadania gminy z zakresu inicjatyw aktywności społecznej dzieci zlecane organizacjom pozarządowym.	RM/UM	2015-2023	Liczka nowych inicjatyw

Problem 5:

Bezrobocie, które skutecznie uniemożliwia realizację celów osobistych i zawodowych grupie mieszkańców pozostających długotrwale bez pracy, pogłębiając obszary ubóstwa.

Cel strategiczny V:

Zwiększenie umiejętności adaptacyjnych mieszkańców Gminy szczególnie na rynku pracy.

Cel operacyjny 1:

Podniesienie świadomości swoich umiejętności wśród mieszkańców.

<i>Przykładowe działania/zadania</i>	<i>Realizatorzy Partnerzy</i>	<i>Termin realizacji</i>	<i>Wskaźniki</i>
1. Szkolenia, kursy z zakresu ogólnorozwojowych umiejętności.	JO/ ZOK/ organizacje pozarządowe	2014-2023	Liczba i rodzaj kursów, liczba osób uczestniczących w szkoleniach/kursach
2. Organizowanie specjalistycznego poradnictwa dla osób bezrobotnych oraz zagrożonych utratą pracy.	OPS / PUP/ organizacje pozarządowe	2014-2023	Liczba udzielonych porad/ liczba osób, które skorzystały z poradnictwa

Cel operacyjny 2:

Rozwój przedsiębiorczości.

Ulgi i zwolnienia podatkowe.	Rada Miejska	2014-2023	Kwota udzielonych ulg inwestycyjnych
Tworzenie atmosfery inwestycyjnej: <i>Wyznaczanie terenów pod inwestycje, spotkania z przedsiębiorcami, misje gospodarcze, wyróżnianie przedsiębiorców, promocja na stronie internetowej, inwestowanie w infrastrukturę komunalną</i>	Urząd Miejski	2014-2023	Liczba form
Organizowanie konkursów na najlepszą firmę, najlepszy produkt i najlepszego przedsiębiorcę.	NGO	2014-2023	Organizacja konkursu

Cel operacyjny 3:

Zwiększenie adaptacyjności wśród długotrwale bezrobotnych.

Organizowanie specjalistycznego poradnictwa dla stale bezrobotnych.	Urząd Miejski /NGO / KGW/ PUP	2014-2023	Liczba udzielonych porad specjalistycznych
Wprowadzenie innowacyjnych form aktywizacji i szkoleń w tym z zakresu ekonomii społecznej.	Urząd Miejski OPS/NGO	2014-2023	Liczba szkoleń/ liczba osób, Liczba form
Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy.	Urząd Miejski OPS / NGO	2014-2023	Częstotliwość kontaktów

4. Źródła finansowania działań strategicznych.

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych finansowana będzie z budżetu Gminy Zbąszynek oraz dotacji zewnętrznych w tym m.in.: budżetu Państwa, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Program Operacyjny "Kapitał Ludzki na lata 2014-2020", Lubuski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020.

W ramach powyższych programów uzyskać można dofinansowanie na modernizację instytucji rynku pracy, czego efektem powinny stać się nowe rozwiązania w zakresie walki z bezrobociem oraz aktywnych form radzenia sobie z nim i poszukiwania pracy. Ponadto, uzyskać można dofinansowanie na projekty infrastrukturalne w zakresie potrzeb pomocy społecznej.

VII. ZARZĄDZANIE, MONITORING I EWALUACJA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

1. Zarządzanie realizacją Strategii.

Realizacją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych (skrót: SRPS) będzie zarządzał Zespół Zarządzający składający się m. in. z przedstawicieli: Urzędu Miejskiego, OPS, Rady Miejskiej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, szkół oraz grup i instytucji społecznych. Zespół powołany zostanie Zarządzeniem Burmistrza Zbąszynka.

Do zadań Zespołu Zarządzającego należy m. in.:

- zbieranie danych statystycznych i finansowych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji projektów – sprawozdania z poszczególnych podmiotów realizujących projekty (instytucji publicznych i niepublicznych),
- przygotowywanie rocznego Raportu na temat wdrażania strategii, który będzie przedstawiany Burmistrzowi Zbąszynka do 31 stycznia następnego roku,
- przygotowywanie Planu Działania na kolejny rok z uwzględnieniem planowania budżetu gminy - zapewnienie wkładu własnego do projektów przygotowywanych do funduszy zewnętrznych,
- nadzór nad realizacją celów i działań przewidzianych w SRPS,
- zapewnienie przygotowania i wdrożenia działań/zadań w zakresie informacji i promocji SRPS.

Pracami Zespołu Zarządzającego kieruje Koordynator realizacji SRPS. Rolę Koordynatora pełni Przewodniczący Zespołu Zarządzającego strategią przy ścisłej współpracy z Kierownikiem OPS.

Zadania Koordynatora SRPS:

- 1) Kierowanie pracami Zespołu Zarządzającego,
- 2) Bieżąca analiza stanu realizacji SRPS,
- 3) Obserwacja uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych wpływających lub mogących wpłynąć na realizację Strategii,
- 4) Nadzór nad promocją Strategii i zapewnienie mieszkańcom dostępu do informacji,
- 5) Wypracowywanie kryteriów oceny stanu realizacji Planu Działania.

Roczny Plan Działania będzie przyjmowany przez Zespół Zarządzający Strategią, zgodnie z wzorem zamieszczonym poniżej:

Nazwa projektu/ działania/ zadania	Opis, etapy/ spodziewane rezultaty	Związek z celami	Termin		Koordynator	Koszt i źródła finansowania
			rozpoczęcia	zakończenia		

Procedura zarządzania Strategią będzie przedstawiać się następująco:

Rodzaj działania	Zadania	Podmiot/Osoba odpowiedzialna	Częstotliwość
Promocja	<ul style="list-style-type: none"> - na zebraniach wiejskich, - na stronie internetowej gminy i partnerów, - na tablicach ogłoszeń, - w bibliotekach i innych placówkach (np. podczas zebrań rodziców), - ogłoszenia parafialne 	<ul style="list-style-type: none"> - sołtys wsi - Koordynator - sołtys na prośbę Koordynatora - Koordynator - Koordynator 	<ul style="list-style-type: none"> - raz do roku - przed i bezpośrednio po realizacji każdego projektu, - jak wyżej - jak wyżej
Realizacja projektów	Zgodnie z rocznymi Planami Działania przyjmowanymi na każdy rok	Zespół Zarządzający	Zgodnie z harmonogramem
Monitoring (obserwacja)	Zgodnie z celami strategicznymi	Zespół Zarządzający	Zgodnie z Harmonogramem. Podsumowanie raz na rok do końca stycznia następnego roku
Ewaluacja (ocena)	Porównanie osiągniętych rezultatów z założeniami	Zespół Zarządzający	Raz w roku do końca stycznia następnego roku
Aktualizacja	Zgodnie z wynikami ewaluacji	Zespół Zarządzający	W miarę potrzeb

2. Zasady realizacji Strategii

Aktualizacja Strategii powinna być realizowana z wykorzystaniem następujących zasad:

- zasada pomocniczości,
- zasada solidaryzmu,
- zasada zrównoważonego rozwoju,
- zasada rozwoju wielokierunkowego,
- zasada równości szans do świadczenia usług publicznych,
- zasada orientacji na mieszkańców,
- zasada współodpowiedzialności,
- zasada partnerstwa publiczno-prywatnego,
- zasada ciągłości działania,
- zasady współpracy z organizacjami pozarządowymi.

2. Monitoring realizacji Strategii

Monitoring będzie polegał na systematycznym gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zbieranych od wszystkich realizatorów projektów w ramach SRPS. Proces ten będzie służył identyfikacji osiągniętych wskaźników i rezultatów oraz porównanie ich zgodności z założeniami SRPS. Monitoring SRPS będzie również narzędziem kontroli zgodności działań z harmonogramem SRPS.

Przykładowe wskaźniki monitoringu:

- liczba osób mających problemy z uzależnieniem, którym skutecznie udzielono pomocy,
- liczba osób uchronionych przed przemocą w rodzinie,
- liczba osób, które podjęły leczenie odwykowe,
- liczba atrakcji (zajęć, imprez, kół zainteresowań itp.) organizowanych, głównie dla dzieci i młodzieży, mających na celu rozwój zainteresowań,
- procentowy wzrost mieszkańców zadowolonych z jakości życia w gminie,

- ilość nowych form działalności gospodarczej,
- liczba nowopowstałych stowarzyszeń,
- liczba nowopowstałych grup nieformalnych i grup samopomocowych
- liczba odbytych szkoleń o tematyce społeczno – obywatelskiej,
- liczba osób, które podniosły swoje kwalifikacje w dziedzinie pisania projektów,
- liczba projektów, które pozyskały dofinansowanie z funduszy zewnętrznych,
- ilość zlikwidowanych barier architektonicznych,
- liczba osób bezrobotnych korzystających ze świadczeń socjalnych.

3. Ewaluacja wdrażania Strategii

Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji aktualizacji Strategii. Ogólnym celem ewaluacji jest podwyższenie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z realizacji SRPS. Głównym zadaniem jest dążenie do stałego ulepszania skuteczności i efektywności interwencji, rozumiane nie tylko, jako pozytywne efekty społeczne lub gospodarcze związane bezpośrednio z programem, lecz także, jako zwiększenie przejrzystości i promowania działań podejmowanych przez władze publiczne.

Główne zastosowania ewaluacji:

- identyfikacja słabych i mocnych stron,
- oszacowanie możliwości i ograniczeń,
- usprawnienie zarządzania,
- wskazanie kierunków rozwoju i priorytetów działań,
- poprawianie błędów,
- dla celów odpowiedzialności,
- wsparcie alokacji zasobów finansowych,
- ulepszenie procesu decyzyjnego.

W szczególności zadaniem ewaluacji jest dostarczenie odpowiednim odbiorcom dokładnych ocen stanu wdrożenia programów w zakresie:

- działania programów,
- wydajności i trwałości w stosunku do założonych celów,
- wpływu na problemy, do których odnoszą się programy,
- wyciągniętych wniosków w celu poprawy wdrożenia programów i projektowania nowych programów,
- identyfikacji dobrych praktyk o potencjalnym szerszym zastosowaniu.

Ewaluacja SRPS będzie dokonywana w trakcie prac nad rocznym Raportem z wdrażania. Wnioski z ewaluacji i rekomendacje na przyszłość będą stanowić jeden z elementów aktualizacji Strategii.

Aktualizacja Strategii będzie dokonywana w miarę potrzeb. Dokument ten jest „otwarty” na społeczną dyskusję oraz wszelkie konstruktywne uwagi i wnioski. Aktualizacja będzie dokonywana w wyniku monitoringu zjawisk społecznych rodzących zapotrzebowanie na pomoc społeczną i potrzeby wynikające z aktualnej sytuacji społeczno – gospodarczej w gminie.

Długookresowy charakter planowania strategicznego w zakresie problematyki społecznej wymaga stałego śledzenia zmian prawnych, gospodarczych, politycznych, społecznych i ich uwzględnienia w Strategii. Dlatego wprowadzanie zmian w zapisach Strategii jest niezbędne.

Proces ten powinien przebiegać następująco:

- 1) Aktualizacja danych statystycznych;
- 2) Badania ankietowe na temat postrzegania przez mieszkańców gminy problemów społecznych i sposobów ich rozwiązywania;
- 3) Przeprowadzenie, co najmniej jednego warsztatu z udziałem mieszkańców poświęconego analizie problemów społecznych z projektowaniem działań;
- 4) Przyjęcie Aktualizacji SRPS.

W trakcie weryfikacji mogą powstawać zupełnie nowe cele szczegółowe i projekty dotyczące tych aspektów życia w gminie, które dotychczas nie zostały ujęte. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem dynamicznym, uwzględniającym procesy życia społecznego.

VIII. UWAGI KOŃCOWE

Realizacja strategii powinna przyczynić się do osiągnięcia zamierzonego celu nadrzędnego. Będzie ona na bieżąco monitorowana. Monitorowanie umożliwi:

- bieżącą ocenę realizacji programów i zadań oraz osiągania celów,
- prognozowanie ewentualnych zmian warunków realizacji,
- dokonanie bieżących korekt i poprawek,
- podjęcie działań zabezpieczających i naprawczych,
- informowanie społeczności lokalnej o uzyskanych wynikach.

Władze gminy, przedstawiając niniejszy dokument mają nadzieję, że stanie się on ważnym wydarzeniem w rozwoju wspólnoty samorządowej, jest wyrazem dążeń i aspiracji jej mieszkańców oraz wskazuje jasno wytyczony, możliwy do zrealizowania cel. Jego osiągnięcie nie będzie jednak możliwe, bez wysiłku całej wspólnoty samorządowej.

Przygotowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Zbąszynek jest instrumentem, który pozwoli w sposób planowy i celowy wykorzystać zewnętrzne i wewnętrzne szanse na ograniczenie patologii społecznych.

Zidentyfikowane na podstawie diagnozy problemy społeczne, wymagają wprowadzenia skutecznych metod aktywnego przeciwdziałania w/w zagadnieniom. Stworzenie spójnego systemu współpracy podmiotów realizujących zadania w zakresie pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, bezpieczeństwa publicznego i innych dziedzin życia zagwarantuje kompleksowość i efektywność podejmowanych działań. Przejawem takiego podejścia będzie troska o najbardziej potrzebujących, zapewnienie równości szans w dostępie do podstawowych usług, a w konsekwencji stworzenie gminy przyjaznej swojej społeczności.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Zbąszynek, będąca scenariuszem przyszłości, do której należy dążyć, to określone sposoby działania, dzięki którym dokona się transformacja sytuacji obecnej na projektowaną. Efektem tak wypracowanej strategii będzie funkcjonalna społeczność i zaradni obywatele.

IX. SPIS TABEL I WYKRESÓW

TABELE

Tabela nr 1. Ludność wg płci i feminizacji 2011 r.....	str.7
Tabela nr 2. Stan urodzeń i zgonów.....	str.8
Tabela nr 3. Małżeństwa i rozwody 2007-2013.....	str.9
Tabela nr 4. Ludność według ekonomicznych grup wieku 2011 r.....	str.9
Tabela nr 5. Ludność w % według ekonomicznych grup wieku 2011 r.....	str.9
Tabela nr 6. Ludność według biologicznych i edukacyjnych grup wieku w 2011 r.....	str.10
Tabela nr 7. Ludność według biologicznych i edukacyjnych grup wieku w 2011 r.....	str.10
Tabela nr 8. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2011r.....	str.11
Tabela nr 9. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych.....	str.11
Tabela nr 10. Ilość budynków mieszkalnych z lokalami Gminy.....	str. 15
Tabela nr 10a. Ilość mieszkań.....	str.16
Tabela nr 11. Prognoza wielkości mieszkaniowego zasobu Gminy.....	str.16
Tabela nr 12. Zadłużenie czynszowe w zasobach komunalnych.....	str.16
Tabela nr 13. Podział subwencji i wysokość dofinansowania do jednego ucznia w 2012 r.....	str.16
Tabela nr 14. Liczba dzieci i oddziałów w przedszkolach niepublicznych w roku 2012/2013.....	str.17
Tabela nr 15. Wybrane planowane dochody budżetu Gminy wg działów.....	str.18
Tabela nr 16. Wybrany planowane wydatki budżetu Gminy wg działów.....	str.19
Tabela nr 17. Powody udzielania pomocy i liczba środowisk objętych pomocą.....	str.22
Tabela nr 18. Ilość środowisk objętych pomocą społeczną.....	str.23
Tabela nr 19. Liczba rodzin korzystających ze stypendiów szkolnych.....	str.24
Tabela nr 19a. Liczba rodzin korzystających z zasiłków szkolnych.....	str.24
Tabela nr 20. Liczba rodzin z nadzorem kuratora.....	str.24
Tabela nr 21. Liczba rodzin zastępczych.....	str.24

WYKRESY

Wykres nr 1. Ludność Gminy Zbąszynek wg płci. 2011 r.....	str.8
Wykres nr 2. Ludność Gminy Zbąszynek wg miejsca zamieszkania 2011 r.....	str.8
Wykres nr 3. Urodzenia i zgony.....	str.8
Wykres nr 4. Małżeństwa i rozwody.....	str.9
Wykres nr 5. Ekonomiczne grupy wieku 2011r.....	str.10
Wykres nr 6. Biologiczne i edukacyjne grupy wieku w %.....	str.10
Wykres nr 7. Liczba bezrobotnych w 2011 r.....	str.11
Wykres nr 8. Bezrobotni zarejestrowani w 2011 r.....	str.11
Wykres nr 9. Planowane dochodu Gminy Zbąszynek.....	str.19
Wykres nr 10. Planowane wydatki Gminy Zbąszynek.....	str.20
Wykres nr 11. Powody udzielania pomocy przez OPS w Zbąszynku.....	str.22
Wykres nr 12. Ilość środowisk objętych pomocą.....	str.23